UNIVERSAL
LIBRARY
OU_204791
UNIVERSAL
LIBRARY

శ్రీ రస్తు.

తరిగొండ వెంకమ్మకవికృత

రాజయోగసారము

ద్విపదకావ్యము.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచేఁ

ప్రకటితము.

1930.

All Rights Reserved.

Printed at the
"SRI RAMA PRESS,"
Tondiarpet, Madras.—1930.

శ్రీరస్తు.

రాజయోగసారము.

ప్రథమప్రకరణము.

శ్రీగణనాథు నాశ్రితపరిపాలు
నాగమసంవేద్యు నాధారసదను
ననిశంబుఁ గీర్తించి యతిభక్తిమెఱయ
ననువుగఁ దఱికుండహరిని మహాను
భావుని భవ్యరూపాంచితు నెంచి
పావనమూర్తిని బరమపావనుని
వేదాంతవేద్యుని విశ్వతోముఖుని
నాదవినోదిని నలినలోచనుని
నాదినారాయణు ననిశంబు మదిని
మోదంబుతో మర్మమును దగుత్రోవ
యందుంచి యచలతత్త్వార్థంబుసరణిఁ
బొందించి భావించి పుణ్యప్రయుక్త
ఘనత నొసంగు గంగాయమునలకు
ననుపొందుమధ్యయా నాడికాగ్రమునఁ

జెలువారు ఘనమేరుశిఖరంబునందు
లలిని విజ్ఞప్తికళామాత్రుఁ డగుచుఁ
బరుఁ డౌచు వెల్గుసు బ్రహ్మణ్యగురుని
చరణరేణుచయంబు సారెసారెకును
శిరమున ధరియించి చిరభక్తిఁ బెంచి
పరమరహస్యంబు భావమం దుంచి
రహిమీఱ సోమేశ్వరస్వామిఁ దలఁచి
మహితముక్తిప్రదమార్గమునొందు
కౌఱకు విద్యారణ్యగురుని భజించి
వఱల బ్రహ్మేంద్రులఁ బ్రస్తుతిచేసి
ఘనత మీఱ స్వయంప్రకాశులఁ దలఁచి
యనఘాత్ముఁ డగుసచ్చిదానందగురుని
కారణుం డగుమల్లికార్జునగురుని
ధీరుఁడౌ నవధూతదేశికోత్తముని
నచలితపరమహంసాఖ్యసద్గురుని
నచలభక్తుని బడబానలగురుని
నలరు సుజ్ఞానయోగానందగురుని
నిల ధన్యులై నజితేంద్రియగురునిఁ
గర మర్థిమై పరకాయప్రవేశ
గురుని నిత్యానందగురురాజచంద్రుఁ
డరయ నిరంజనుఁ డనుగురు మదిని
నిరతంబు వేఁడుచు నెమ్మిమై మిగులఁ

బోధానందఘనుపదాబ్జంబు
తభక్తిమై నాత్మయందుంచి
రుగ మది నిట్టిగురుపరంపరను
మలహృదయనై సన్నుతిచేసి
యోగీంద్రులు సంతసింపంగ
ర్వియం దీరాజయోగసారంబు
ఱల నే ద్విపదకావ్యముగ రచించి
ఱుకయా హరి కియ్య నెడఁదఁ దలంచి
న్నుగ నాచందములు తేటగాఁగ
న్నవించెద మీకు విశదంబుగాను
నరయ్య కవులార విద్వాంసులార
నరయ్య మీరెల్ల విమలాత్ములార
నయతిప్రాససంగతుల నేనెఱుఁగఁ
నర నా తప్పింపఁ దల్పకుఁ డెలమి
శ్రీకరుం డగునారసింహునికరుణ
నీకథాప్రారంభ మెసఁ జేసి తలర
మహితాత్ములార ధర్మాసక్తులార
మహిమాఢ్యుఁ డగుకర్దమప్రజాపతికి
ననుకూలవతి యగునాదేవహూతి
యనుసత్పతివ్రత కవనీతలాన
ననురాగయుక్తుఁడౌ నమ్మహాపుర్షుఁ
డెనసి పుత్త్రికలతా నింపుగఁ గాంచి

తనయులు లేక డెందమునఁ జింతించి
యనుపమంబైనఘోరాటవి కరిగి
పరమాత్ముఁ గూర్చి తపం బాచరించె
నరుదుగఁ బరమాత్ముఁ డమ్మహాత్మునకుఁ
బరఁగఁ బ్రత్యక్షమై పల్కె నిమ్మాడ్కి
వరమేమి నీకుఁ గావలె నని యడుగ
విని కర్దముఁడు చాల వేడ్కఁ బ్రార్థించి
యనియెఁ గృపాంబుధి యంబుజనయన
పరమాత్మ నీవు నా పట్టి గావలయు
వర మిదె చాలు నేవర మొల్ల నింక
ననవుఁడు పరమాత్ముఁ డావరమిచ్చి
తనరార నంత నంతర్ధానుఁ డయ్యె
నా వేళ కర్దముఁ డరిగి మోదముగ
దేవహూతిం గూడెఁ దిరముగ నంత
వెన్నుండు పరికించి వేడ్కతో వచ్చి
యున్నతుఁడై దేవహూతిగర్భమున
గరిమమై జనియించెఁ గపిలుఁ డనంగఁ
గరమర్థిఁ బెంపొంది ఘనుఁ డయ్యె నంతఁ
బూని కొన్నాళ్లకుఁ బుణ్యచారిత్రుఁ
డైనకర్దముఁడు నిజాత్మజుం జూచి
నావరపుత్త్రక నావంశతిలక
నీవు నాసుతుఁడవై నిజముగ నన్నుఁ

జెన్నలరంగఁ బ్రసిద్ధిచేసితివి
అన్న నాకోరిక లన్ని ఫలించె
న్యాయంబుఁ దప్పక యానందముగను
బోయెద నింకఁ దపోవనంబునకు
ననుచు సమ్మతిఁ జేసి యాక్షణంబునన
తనవధూమణికిఁ దాఁ దద్వివరంబు
నలరారఁ దెల్పిన నాదేవహూతి
పొలుపొందఁ బతిపదంబులయందు వ్రాలి
పూని యిట్లనియెఁ దాఁ బుణ్యాత్మ యేను
మానసంబునుబట్టి మఱియొంటి నుండఁ
జాల నే నీవెంటఁ జనుదెంతు ననిన
నాలలితాంగికి నతఁ డిట్టులనియె
భామ నీ వీరీతిఁ బలుక నేమిటికిఁ
ప్రేమ నాయందున్నఁ బెక్కుధనంబు
నీకుమారుఁడు ధర్మనిపుణుండు గాన
నీకు జీవన్ముక్తి నిజముగ నొసఁగు
వనమున కీవు రావలసిన దేల
వనిత యిచ్చటన నీవ్రతము ఫలించు
నని యొప్పఁజెప్పి యాయతివను సుతుని
నొనరంగ వీడ్కొల్పి యుచితమార్గమున
వరతపోధనదసద్వనమందుఁ జేరి
పరమేశు నెద నుంచి ప్రార్థించుచుండె

నెమ్మి నాకపిలుఁడ నేకవత్సరము
లిమ్ముగ జనకుని యెస నాజ్ఞనుండి
పాయనిసంసారపథ మాత్మఁదలఁగ
మాయావిరహితుఁడై మౌనినై యంతఁ
గాననంబున కేగఁ గా దేవహూతి
యానందనుం జూచి యనియె నిమ్మాడ్కి
వరపుత్త్ర నీతండ్రి వాక్యంబు నేఁడు
సరవి మఱచితె నీస్వాంతమునందు
నానాఁడు నీతండ్రి యరిగెడువేళ
నేను శోకింపఁగ నినుజూపి వగపు
నణఁచి కానకు నేఁగె నమ్మహామహుఁడు
గుణరత్న నిన్నుఁ గన్గొనుచు నేచింత
నెఱుఁగక యుండితి నిన్నాళ్లుదనుక
మఱి నీ వదియు నొగి మది నెంచకుండ
జనకాజ్ఞ వదలి విచ్చలవిడిగాను
నను విడనాడి కానకు నేగఁ దగునె
తల్లిదండ్రులు పరదైవంబు లంచు
నెల్లవా రనుచుండ నెఱుఁగవె నీవు
నీమదిలో నుండునీతి భావించి
యేమున్న మాటాడు మెల్ల నిల్కడగ
అన విని కపిలాఖ్యుఁ డల్లన నవ్వి
తనితల్లి నీక్షించి తా నిట్టు లనియె.

తల్లికిఁ గపిలుఁడు విరక్తిమార్గము బోధించుట.

ఏలకో జనని నీ కీపామరంబు
చాలించు నిది వట్టిజాలిజగాన
తలిదండ్రు లెవ్వారు తనయు లెవ్వారు
దెలియ బుద్బుదము లీదేహంబు లెపుడు
కాయ మస్థిర మని కడఁ గానలేక
పాయక సంసారబద్ధులై మమత
వదలక కామ్యార్థవాంఛితు లగుచు
మదమత్తు లగుచు దుర్మార్గంబునొంది
మదిలోన నుబ్బి కామక్రోధలోభ
మదమోహమచ్చరా ల్మాటికిఁ బెంచి
సంపద గల్గితే సామర్థ్య మంచు
సొం పగుతుచ్ఛమా సుఖమును గోరి
కామాంధులై తమగతి గానలేక
భామలవలలోనఁ బడి లేవలేక
తఱగనియీషణత్రయవార్ధిలోన
మఱిమఱి మునుఁగుచు మమత రెట్టింప
నాలుబిడ్డల కనియర్థంబు గూర్చి
కాలంబు నూరక గడుపుచు నుండి
యంతకాలము వచ్చినప్పుడు యముని
చింతఁజేయుచు హింసచేఁ గంది గుంది
కూపంబు లోఁబడి కొన్నాళ్లు కఠిన

పాపాత్ము లగుచుం బ్రపంచంబునందుఁ
బుట్టుచు గిట్టుచుఁ బొరలుచుండెదరు
ఇట్టిపుట్టులు చావు లెన్నంగ వశమె
యన దేవహూతి నిజాత్మజుం జూచి
యనియెఁ గుమార! యీ యవనీతలానఁ
బట్టుగ నిరతంబు బహురూపపటిమె
నిట్టిపిండోత్పత్తి యెట్లగు ననిన
విని కపిలుండు సద్వినయంబు మెఱయ
జననితో నిట్లనె సంతసంపడఁగ.

పిండోత్పత్తిలక్షణము.

వినుమింక దల్లి తద్వృత్తాంత మీవు
తనరంగ నన్నమదంబును మించి
సతిపతు లిద్దఱు సంతసం బలర
రతి సల్పఁగా ననురాగంబు మించి
నెలవుగ శుక్లశోణితములు రెండు
కలసి యేకంబుగ గర్భమందుండి
నెఱె నది యైదింట నీటఁబుగ్గౌను
పఱిదగ గట్టియౌఁ బదిదినంబులకు
నమరి పదేనింట నండమైయుండు
స్థిమితమై నెలనింట శిరమేరుపడును
బరగ నెలల్ రెంటఁ బదకరంబులును
సరవిగ నేర్పడు చందము దెలియ

నొనర నెలల్ మూఁట కుదరంబు గల్గు
ననబోడి నాల్గింట నడుము పార్శ్వంబు
లొందును బాదంబు లొందు నాపైని
బొందుగ నాఱింటఁ బుట్టు నేత్రములు
సరవి నేడవనెల సరగ జీవుండు
పరఁగఁ బ్రవేశించుఁ బాయక యంద
పఱియు నష్టమమాస మహితతేజమును
బఱిదగ విజ్ఞానపరధనం బలరి
లలి ధాత్రిఁ బ్రసవకాలంబునువఱకు
మలమూత్రములఁ జిక్కి మఱి యాత్మఁ గుంది
కటకటా! నాపూర్వకర్మంబువలనఁ
బటుతరపాపకూపంబునం బడితి
పూర్వజన్మంబున బుద్ధిలేకుండ
గర్వించి సత్క్రియల్ గాంచకపోతి
సద్గురు నాశ్రయించంగఁ బోనైతి
సద్గతి నేను విచారింపనైతిఁ
బామరంబునఁ బడి పరభామినులను
గామించి యవివేకకలితుండనైతి
బాలబుద్ధులుచేతఁ బాతకం బనక
చాలఁ బెద్దలను దూషణము చేసితిని
తనువు లస్థిరములు ద్రవ్య మస్థిరము
లని యించుకేనియు నారయనైతిఁ

బెనుప్రేమ పెండ్లము బిడ్డలఁజూచి
మనమున హర్షించి మత్తుఁడనైతి
గాన నీవిధ మగుకష్టకూపాన
నేను జిక్కితి నింక నెవ్వరు దిక్కు
ఈమూత్రమలకూప మే నింకఁ గడచి
భూమిపై వ్రాలిన బుద్ధి తెచ్చుకుని
పరమదేశికపదాబ్జంబుల వేఁడి
పరమైన నిర్వాణపదము నొందెదను
మఱచియుండను దొంటి మాయలోఁ బడను
మఱి యిప్పు డీమూత్రమలకూప మేను
ఎప్పుడు దాఁటెద నని యెంచుచుండ
నప్పుడు తొమ్మిది యగునెలల్ మించ 10)
ధరణిపైఁ బడఁగ నంతట విష్ణుమాయ
తఱచుగఁ గప్పినఁ దల్లడిల్లుచును
ఆవేళ శిశువయి యన్నియు మఱచి
కావున యేడ్చి యక్కడకుఁ దణ్ణ మఱచి
మునుపటిజ్ఞానంబు మోసమై మంచ
మునఁ బడి తనమలమూత్రాదులందుఁ
బొరలుచు దుర్బలంబున నుండఁగాను
గురుతుగ నట గాలి గుంతయుఁ ద్రవ్వి
కిసరులు కూనలు కిన్కసందులను
ముసరులు దగ్గులు ముట్టుదోషములు

ననుభవించుచు వృద్ధి నైయె వయోధర్మ
మును మించి వచ్చినప్పుడు మత్తుఁ డగుచు
వసుధఁ బెండిలియాడి వరసుతసుతుల
నెసఁ గాంచి వారల నెలమిఁ బోషింప
భూవరులను వేఁడి పొల్పుగ ధనము
సేవగనైనఁ దా నెసఁ గూర్చి మించి
భూరిలోభము దారపుత్త్రాదుల నొగి
వారక గాచుచు వసుధఁ గట్టకడ
కడు వృద్ధదశ రాగఁ గాయంబువడఁక
దడవుచు మంచానఁ దగఁ జేరియుండి
చెవుడువట్టి మఱేమి చేయుటలేక
యెవరువచ్చినఁగాని యెఱుఁగకయుండి
ఆలుబిడ్డలఁ జూచి యకట నే వీండ్రఁ
బాలించువిధమును బరికింపనైతి
నని ప్రలాపించుచు నంతకాలమున
మొనసి వచ్చినయమముఖ్యసేవకులఁ
గనుఁగొని యఱచుచుఁ గనుల మూయంగ
వెనువెంట గొంపోయి విభునిదగ్గఱగ
నిలువఁజేయఁగఁ జూచి నెఱిఁ బాపములను
దెలియంగ నాశ్రాద్ధదేవుండు వడిగ
నడుగ లెక్కలు చూచి యాచిత్రగుప్తుఁ
డెలమిఁ జెప్పఁగ వెంట హింసచేయుఁ డన

భటు లట్లనేతు రెప్పటివలెఁ బుడమి
నటఁ బుట్టవలయుఁ బాయక బంధుమిత్రు
లంత కాలంబున నయ్యయో యంచుఁ
జింతించుచుందురు వారి డగ్గఱఁగఁ
గావున జీవుని కఠినమార్గంబు
కానంగలేరు టక్కరిమాయవలన
తనువులఁ దామని దలఁచుచుందురు
తనువులోపల కర్మతతి విచారింప
నెత్తురుప్రేవులు నిండుమాంసంబు
హత్తినయెముకలు నధికమౌ చీము
మొనసినచర్మంబు మూత్రంబు మలము
నెనసి దేహములోన నెసఁగుచు నుండు
నటువంటిఘటములం దాకాంక్షఁ జేసి
కుటిలులై తమలోన గుఱిఁ గానలేరు
అన విని యాయింతి యాత్మజుం జూచి
యనియె నోతనయ మాయాప్రపంచంబు
నెవ్వరు గల్పించి రెఱిఁగింపు మనిన
నవ్వారిజాక్షికి నతఁ డిట్టులనియె.

విశ్వోత్పత్తిఘట్టము.

విలసితమైన యీవిశ్వమంతయును
గలిగినచందము గ్రమముగ వినుము
నిత్యుండు నచలుండు నిర్వికారుండు

సత్యుండు సగుణుండు సర్వాత్మకుండు
ననెడుపరబ్రహ్మ యాదికాలమున
ఘనతరమై నిరాకారమై యుండె
నతనియందు ననాది యైనట్టిమాయ
యతఁడు గూడి వహించె నయ్యీశుసంజ్ఞ
నెలమి నచ్చటఁ గల్గె హేమగర్భుండు
కలకంఠి యాహేమగర్భునియందుఁ
దలఁగక యట మహాతత్వంబు పుట్టె
నలరంగఁ గలిగె నహంకారమందు
నది మూఁడుభాగంబు లై వృద్ధిఁబొందె
ముదిత సత్వరజస్తమోభేదములను
బొందె సత్వమున నింపుగ జ్ఞాన మరయఁ
బొందుగ రాజసంబున నుద్భవించె
నలరార కర్మేంద్రియములు తామసను
వలనఁ దన్మాత్రంబు వరుసఁగఁ గల్గె
నందు శబ్దంబున నభ్రంబు వొడమె
నందు సదాశివుఁ డధినాథుఁ డయ్యె
మఱియును స్పర్శతన్మాత్రంబువలనఁ
గఱువలి గలిగె నక్కడ నీశ్వరుండు
నలరార నచ్చటి కధికారి యయ్యెఁ
దలకొని యట రూపతన్మాత్ర వలన
నొనర హుతాశనుఁ డుద్భవుం డయ్యె

ననిశంబు నిట్టిహుతాశనాకృతికిఁ
బరగ రుద్రుం డధిపతి యయ్యె నవల
సరవిని రసమున జల ముద్భవించె
హరి నాయకుం డయ్యె నమ్మరో వినుము
మఱియును గంధతన్మాత్రంబువలన
సముదయం బయ్యె విశ్వంభరయందుఁ
గమలసంభవుఁ డధికర్తయై నిల్చెఁ
బ్రకటితమైన యీపంచభూతముల
నొకటొక్కటిని రెండు నొనర భాగించి
యందందు నొక్కనిజాంశంబు నుంచి
యందందుఁ దక్కినయట్టియం దొకటి
కలకంఠి నాల్గేసిగా విభాగించి
కలయఁ బంచిననవి క్రమముగఁ బుడమిఁ
బంచీకృతం బయ్యెఁ బరికింపఁ దల్లి
యంచితంబుగ విను మది యెట్టులనినఁ
బొందుగ నాకాశమున నర్ధమయ్యె
నందు జ్ఞాతృత్వము నం దొగి నాల్గు
నగుభాగములఁ బవనాగ్నిజలముల
నొగిఁ గూడి మానసం బొగి బుద్ధి చిత్త
మును నహంకారంబు మొనసి వాతూల
మున నర్ధభాగంబు పుణ్యచరిత్ర
అరయ వ్యానం బయ్యె నటు నిల్చెనాల్గు

నిరవుగ భూమి వహ్ని జలంబు గగన
ములఁ గూడి యింతకు మూలంబు నగుచు
నల పంచభూతంబు లయ్యె నెంచఁగను
తల్లి హుతాశనార్థము చక్షువయ్యె
నెల్లఁ దక్కిననాలు గెంచ భూనీర
మరుదంబరముల మర్మంబుగఁ గూడి
యరయఁ ద్వక్ఛ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణములను
గలిగె నీ రర్ధభాగము రసంబయ్యె
నలినాక్షి తక్కిననాల్గు భూవహ్ని
మారుతాంబరముల మఱి గూడి వరుస
నారూప మాశబ్ద మాస్పరిశంబు
తనరార నోజ గంధంబయ్యె నట్ల
మొనసి యాభూమ్యర్థమున పాయువయ్యెఁ
తల్లిరో విను మొగిఁ దక్కిననాల్గు
నల్ల ధనంజయ యనిలాంబరముల
సారంబులై కూడి సల్పుక్రియలకు
నారూఢిహేతువు లైనట్టిగుహ్య
హస్తవాక్పాదంబు లనువుగఁ గల్గి
విస్తరిల్లెను బంచవింశతిక్రమము.

పంచవింశతితత్వప్రకరణము.

వీనుల కింపుగ విను మోకఃథము
పూని జెప్పెదఁ బంచభూతంబులకును
బలము సద్యోజాత వామదేవులును
బోలఁతి యఘోరతత్పురుషు లీశానుఁ
డనెడు పంచబ్రహ్మ లా బ్రహ్మ విష్ణుఁ
డును రుద్రుఁ డీశ్వరుఁ డోగి సదాశివుఁడు
పంచకర్త లనంగఁ బ్రఖ్యాతులైరి
యంచితమా మానసాదులు నైదు
రాణింపఁగాను బరాశక్తి యయ్యెఁ
బ్రాణాదివాయువు ల్పట్టుగఁ జూడ
నాదిశక్తి యనంగ నమరె శ్రోత్రేంద్రి
యాదులు నైదయ్యె నలర విజ్ఞాన
మరయ నీభూమ్యాదు లైదుతత్వములు
సరవిగ నెంచ నిచ్ఛాశక్తి యయ్యెఁ
గ్రమముగ వాగాదికర్మేంద్రియములు
నమరఁ గ్రియాశక్తి యయ్యె నోతల్లి
అన్నియుఁ గూడి బ్రహ్మాండమై నిలిచె
నెన్నఁగ శ్రీజగదీశుఁడౌ శ్రీవి
రాజితుండును శ్రీవిరాట్పురుషరూప
మాజగదాకృతి కరయఁ బెంపారె

పాతాళలోకంబు పదమయ్యె నట్లు
ఖ్యాతిగ సత్యలోకంబు శీర్షంబు
లోకము లెల్ల నాలోకింప నాదు
శ్రీకరతనువై చెలఁగునోతల్లి
అనువొంద నిట్టిమహావిగ్రహునకుఁ
గొనకొని యన్నిదిక్కులు శ్రోత్ర మరయ
నొనరంగ వినుము వాయువు త్వగింద్రియము
మొనయు నేత్రేంద్రియ మొప్ప భానుండు
పరఁగ భ్రూయుగ్మంబు బ్రహ్మపదంబు
చిరతరవరుణుండు జిహ్వాంద్రియంబు
వెలియ నాశికము నశ్వినిదేవతులును
వలనొప్ప వహ్నిగ వాగింద్రియంబు
తెలియ బాహువు లెల్ల దేవతాధిపుడు
తలఁగకుండును భాగతత్వంబు లరయఁ
బరగ నుపేంద్రుండు పాదేంద్రియంబు
పరికింపఁగా బ్రజాపతియు గుహ్యంబు
వలనొప్ప మృత్యుదేవత యగునంబు
కలువపువ్వులచెలికాఁడు మనంబు
మతి బ్రహ్మదేవుండు మహనీయచిత్త
మతులితక్షేత్రజ్ఞుఁ డనఁబడుచుండు
ననుపమాహంకారుఁ డగురుద్రమూర్తి

తనర జ్ఞాతృత్వ మంతఃకరణంబు
సరవిగ జీవునిచంద మీమీఁదఁ
బరగఁ జెప్పెద విను బ్రాకటంబుగను 180
అలరు ఘటాకాశ మం దొప్పుగాను
గలిగినజలములోఁ గన్పట్టు నభము
గతి సాక్షియం దున్న గ్రాలెడుబుద్ధి
ప్రతిబింబితం బైనబ్రహ్మ మీరీతి
జీవుఁడ నను భ్రాంతిచేఁ జిక్కి మించి
సావధానక్రియాశక్తినిఁ గూడి
రూఢియై తనస్వస్వరూపంబు మఱచి
మూఢుఁ డై షడ్వర్గములకు లోఁబడుచుఁ
దులవయై మానసాదులచేతఁ జిక్కి
కలుషాత్ముఁ డై తన్ను గానక భ్రమసి
భిన్నభావములచేఁ బెక్కుదేహములు
పన్నుగ ధరియించి పరవశత్వమున
స్త్రీలు పురుష లటంచుఁ జెడుగుభేదముల
వాలాయముగఁ జిక్కి వాంఛతోఁ దగిలి
వారును వీరును వారు మే మనుచు
భారంబుగను నహంభావ మూహించి
జీవభ్రమములచేఁ జెడి పలుమాఱు
చావు పుట్టువు గల్గి జడుఁ డాయె నిప్పు

డెప్పు డైనను జీవుఁ డిదియెల్ల విడచి
యొప్పుగ విజ్ఞానయుక్తినిఁ గూడి 190
తన్ను దాఁ దెలిసిన ధన్యునిఁ జేరి
పన్నుగ నతనిచే బ్రహ్మంబు దెలిసి
కామాదిశత్రుల ఖండించివైచి
యామూక సకలేంద్రియాల జయించి
నిటలభాగంబున నిలచి శోధించి
ఘటము బయల్జేసి కడఁగాంచె నేని
యతఁడ పరబ్రహ్మ మతఁడ స్వయంభు
వతఁడ మహావిష్ణు వతఁడ శివుండు
అతనికి వేఱలే దనుచు బోధింప
నతనికి ట్లనివల్కె నా దేవహూతి
మలమూత్రరక్త దుర్మాంసంబు చీము
గలిగిన దుర్గంధకాయంబులందు
నిరవుగ నాబ్రహ్మ మేరీతి నుండు
సరవి నాకెఱఁగింపు సదయాత్మ యనఁగఁ
గపిలుఁ డాతల్లిని గరిమనుఁ జూచి
యప్పు డిట్లు వచియించె నమ్మరో వినుము
ఇది సోమనాథ విశ్వేశుని పేర
పదవాక్య భవ్యసుబ్రహ్మణ్యయోగి
చరణాంబుజాతషట్చరణాయమాన
పరిపూర్ణ నిత్యసద్భావనిమగ్న

మానస యగు వేంక మాంబికారచిత
మైనట్టి రాజయోగామృతసార
మం దెన్నఁగాఁ బ్రథమాఖ్యప్రకరణ
మొందు శ్రీతటికుండపురిధాముఁ డైన
వీరనృసింహుఁడు వెలయఁ గైకొనియె
ధారుణి నాచంద్రతారార్కముగను.

ప్రథమప్రకరణము సంపూర్ణము.

శ్రీ ర స్తు.

రా జ యో గ సా ర ము

ద్వితీయప్రకరణము.

శ్రీకరానందవశీకరం బైన
ప్రాకటభక్తిమై భావ మంతయును
వినుము నీ వత్యంతవేడ్క నోతల్లి
కనఁగ సుగంధదుర్గంధముల్ రెండు
ననుపమపరమాత్మఁ డంటి రెంటికిని
దనరారఁగాను మేధ్యామేధ్యములను
బ్రతిఫలింపదె భాను భాసురకిరణ
గతిగ సంవ్యాప్తంబుగాఁ దనరార
నతనికి నేమంటు నర్కునిభాతి
అతులితంబుగ నాత్మ కంట దేమియును
మతిమంతులకు నట్లు మలినంబు లేదు
క్షితి నీవిధంబును జెలఁగి చూడంగఁ
గటిలత్వరహిత మెక్కువగాఁగ నిట్టి
ఘటములోనివిధంబు గ్రమముగ వినుము
సలలితపంచవింశతితత్వములను

బొలుపొందు స్థూలాఖ్య పుణ్యచరిత్ర
కాయంబులో సప్తకమలంబు లుండుఁ
బాయక వానిని బరఁగఁ జెప్పెదను
దొలుత నాధారమ న్దోయజాతంబు
సలలితమౌ రహస్యస్థానమందు
గొనకొని నాల్గురేకులపీతవర్ణ
మును వశషసలను ముఖ్యాక్షరములు
ననువుగ భూముద్ర నమరుచు నుండు
నెనసి యచ్చటను గంగేశ్వరుఁ డుండు
నలరఁగ విను దాని కావలివిధము
దలకొని యంగుళద్వయముమీఁదటను
ధీరత మీఱ స్వాధిష్ఠానజలజ
మాఱురేకులతోడ నమరు శ్వేతముగ
నది బభమయరలా యనువర్ణములను
అది పక్షిముద్రయం చనఁ దగి మఱియు
జలజాతభవుఁడు నిశ్చలత నుండు నొగి
నలఘుప్రకాశుఁ డై యమ్మరో వినుము
మొనసి యష్టాంగుళములమీఁదఁ దనరి
యనువుగ మణిపూరకాఖ్యంబు వెలుగు
నెఱి ఱేకులును బది నీలవర్ణంబు
వఱల డాదిఫకారవర్ణము ల్గల్గి
యనువర్ణము ల్గల్గి యాపీతముద్ర

యొనరంగ వెన్నుఁ డం దొప్పుచు నుండు
పదియంగుళములకుఁ బైన నాహతము
హృదయప్రదేశమందిరముగ నుండు
భామవి ద్ద్వాదశపత్రము ల్గలిగి
హేమవర్ణంబున నింపొందు నందు
నఖిలవాక్యావళి కాస్పదం బగుచు
కఖగఘఙలు చఛాఖ్యలు జఝఞలును
ననుపొందఁగా టఠా యనులింగముద్ర
దనరారు రుద్రుఁ డాస్థానాధిపతియు
నావల మఱి ద్వాదశాంగుళములను
ధావళ్యరుచి విశుద్ధంబు పదాఱు
దళములై, అఆలు దానికి వర్ణ
ములు నగునది మత్స్యముద్ర జీవుండు
అందుండు మఱి ద్వాదశాంగుళములను
బొందుగ భ్రూమధ్యమున దళద్వయము
అందుఁ బావకదీప్తి యలరుచు నుండు
నందు హంసలు రెండు నమరుచు నుండు
ధరణిఁ బ్రకాశముద్ర యనంగ నదియ
పరమాత్ముఁ డచ్చట ప్రభువై వెలుంగు
నందుకు నవల సహస్రారమందుఁ
గ్రందుగ నుండు హకారసకార
బీజద్వయం బాత్మబిందువుఁ గూడి

తేజరిల్లుచు నుండు దేదీప్యముగను
గగనముద్రయు నదె గన్గొనఁ దల్లి
సగుణనిర్గుణరూప సచ్చిదానంద
గురురాజచంద్రుఁడు కొల్వారుచుండు
సరవి నన్నిటికిఁ దా సాక్షియై యుండు
పనివడి విను మంబ ప్రాణానిలంబు
మొనసి యాహృత్పద్మమున నిల్చియుండు
తఱుచైనపవనుఁ డాధారచక్రమున
విరివిగ నేవేళ విహరింపుచుండు
అలసమానుఁడు నాభియందు నవ్యానుఁ
డలరి సర్వాంగంబులందుఁ దానుండు
గళమున రోమసంఘంబులయందుఁ
దొలఁగక నాగ వాతూలంబు మఱియు
ననఘ లలాటమం దాకూర్మపవనుఁ
డనువొంద ఘ్రాణమం దాకుకురుండు
కంటిపై నుండును ఘనదేవదత్తుఁ
డంట నారంధ్రమం దాధనంజయుఁడు
అనుదశవాయువు లంగములందు
మొనసి తత్తత్కార్యములు సల్పుచుండు
లలిని యిళాపింగళలు సుషుమ్నయును
నలరార నాధారమందుండి వచ్చి
మొనసి యాజ్ఞాచక్రమున మూఁడుఁ గూడి

యమవొందఁగా మతి యంతట నిలుచుఁ
దనర సుషుమ్న మంతట నిల్వ కరిగి
ఘనతగఁ గ్రమముగఁ గ్రాలుచు నుండి
సరవిగ ఘనసహస్రారంబు సేరి
గురుతరంబుగ నందు గోప్యమై యుండు
దేహమధ్యంబునఁ దిరుగు జీవుండు
సోహం బటంచు సంశోభితంబుగను
మొనసి యహోరాత్రములను జపంబు
నొనరంగ నిరువదియొక్క-వేయ్యారు
నూఱును జేసి యనూనంబు గాఁగ
నాఱు నూ ఱాదిగణాధీశునకును
ఆఱువే లాబ్రహ్మ కాఱ్వేలు హరికి
నాఱువే లారుద్రుఁ డనుదైవమునకు
వేయి సదాశివ విభవమూర్తికిని
వేయి యయ్యాత్మకు వేయి గుర్వుకును
వాసిగ దినమును వరుస నర్పణము
చేసినఁగాని యాజీవుండు మగుడి
భాసురమతి నిట్టిభావంబుగాను
శ్రీసద్గురుని మేటిరీతి నీలాగు
కాశిగయాప్రయాగలు నంద యుండు
దేశికుఁ డటుమహాదేవుఁడై యుండు
పోఁడిమి మీరఁ బెంపొందుచు మధ్య

నాడి సహస్రారనాళమై యుండు
నదియ సరస్వతి యదె పరంజ్యోతి
యదె యూర్ధ్వకుండలి యదె సుధాధార
యదె భూతతతిహేతు వదె తటిద్వల్లి
యదె చిద్విలాసంబు నదె పరముంబు
ఇటువంటిసుధ దేహి కెస నంటనీక
కుటిలమార్గత నధగకుండలి పొంచి
పటుశక్తి నమృతంబు పానంబు సేయ
నిటువంటికీలకం బెఱుఁగక దేహి
కాయమే నని యహంకారి యై యాత్మ
నాయకుఁ గనలేక నానావిధాల
ముక్తి నొందెద నని ముందు గానకయ
శక్తిచేఁ గర్మముల్ సల్పుచు నెప్పుడు
కాశికిఁ బోయి చక్కఁగ గంగలోన
నాశగ మునిఁగినయప్పుడ తనకు
నంటువోవునె మోక్ష మబ్బునె తల్లి
తొంటిపాపము వోయి దొరకునెసుఖము. 60

జీవన్ముక్తివిచారఘట్టము.

అని యిటువల్కిన నా దేవహూతి
తనసుతు నీక్షించి తగ నిట్టు లనియె
పావనచరిత జీవన్ముక్తి నరుని
కేవిధంబునఁ గల్గు నెఱిఁగింపు మనిన

జనయిత్రిఁ జూచి యాసత్కుమారుండు
మనమున హర్షించి మాత కిట్లనియె
వినవమ్మ జనని యీవిశ్వంబునందు
మనుజులు వేఱ కర్మంబులు విడచి
తను దాను దెలిసినధన్యునిఁ జేరి
పనివడి ద్వాదశాబ్దములు శుశ్రూషఁ
జేసి మెప్పింపఁగ శ్రీగురుమూర్తి
భాసురంబుగ వారిభక్తికి మెచ్చి
యసదృశసిద్ధాసనాసీనుఁ జేసి
భసితంబు తమఫాలభాగాల నుంచి
వారితత్పూర్వపువ్రాలెల్లఁ దీసి
భూరికృపవ్రాలు పొందుగ వ్రాసి
జడియకుఁ డని వారిజడుపెల్లఁ దీర్చి
కడువేడ్క రాజయోగప్రకారంబు
సాంగముగను జెప్పి సాధుపథంబు
శృంగాటకంబునఁ జేరి చూడుఁ డని
గురుమూర్తి యపుడు మక్కువ మీఱ శిష్యుఁ
డరుదుగఁ దనమానసాబ్జమం దుంచి
పరమార్థసరణి సద్భావంబు మీఱఁ
బరమామృతధ్యానపరవశత్వమున
మనసు సహస్రారమధ్యమం దుంచి
మొనసి తా నపుడు షణ్ముఖి యనుముద్ర

యందుఁ జూడంగ నందంతఁ గన్పట్టు
నందున లీనమై యంధకారంబు
బంధురంబై జీవపరమాత్ములకును
సంధాన మొనగూడుసమయంబు రాగఁ
బ్రణవమందపరోక్షభావానుగతిని
ఘణఘణత్కారమై గగనమార్గాన
మొఱయుచు నుండుఁ ద్రిమూర్తిస్వరూప
పరమార్థ మని దాని భావింపవలయుఁ
బంచనగంబు లేర్పడఁ గానవచ్చు
నంచితంబుగ నందు నరయంగ శుభము
గొనకొనఁ గాత్మెఱుంగులు పుష్పవృష్టి
యును తరంగములు మయూరపింఛములు
సలలితవిమలనక్షత్రముల్ దీప
కళికలు రవిచంద్రకళలు శోభిల్లు
వింతగ నప్పుడు వెల్గులోపలను
సంతసింపుచు నుండు సద్గురూత్తముగఁ
బూనియుండిన పూర్వబోధను జెంది
జ్ఞానాంజనము దృఢజ్ఞానానఁ జూచి
కపటప్రపంచాంధకారంబు వాసి
యపుడు స్థావరజంగమాకృతు లెల్ల
మొనసి భూమి నడంచి మున్నీట ముంచి
యనలంబులో వేల్చి యనలంబుఁ జేర్చి

యనలంబు నాకాశమందునఁ గూర్చి
ఘన మగుశూన్యమార్గంబున నిలిచి
తఱచగ హంకారతత్వము ల్మీఱ
నరసి మహాతత్వ మతివేగ దాఁటి
శ్రీమహితానందసీమనుఁ జేరి
యామోద మలరి దృశ్యావళు ల్మఱచి
సలలితానందుఁడై శాంతి వహించి
వెలిలోను లోలోను వెలయునుగాని
తెలివిఁ దానని చూచు దివ్యశాంతునకుఁ
దొలఁగుకర్మంబు పెంద్రోవను జేరు
నిట్టిజీవన్ముక్తి యెంతఁ జూచినను
బట్టుగఁ బరగఁ దపంబు చేసినను
కాశిగయాప్రయాగలనైన లేదు
దేశదేశంబులు దిరిగిన లేదు
వెలయు సంసారము ల్విడిచిన లేదు
బలు క్షుత్పిపాసాలు వట్టిన లేదు
శిలల బొమ్మల పూజ చేసిన లేదు
తలఁప దిగంబరత్వములలో లేదు
జడలు దాల్చిన లేదు సర్వకాలంబు
నడవులు దిరిగిన నలసిన లేదు
స్నానదానసకామజపముల లేదు
మౌనంబులను లేదు మాటల లేదు

వితరణంబుల లేదు విద్యల లేదు
వ్రతములలో లేదు క్రతువుల లేదు
మతములలో లేదు మహిమలో లేదు
సతతంబు నన్నియు సల్పువారలకు
నలరంగ దివ్యస్వర్గాదిభోగములు
గలిగి యాపుణ్యముల్ కడ ముట్టఁగాను
సమసినప్పుడ చాల జన్మంబు లెత్తి
శ్రమములు పడుచుండు సరవిగ నెపుడు
గనుక స్వర్గాదిభోగము లిచ్ఛయింప
కను మనశ్శుద్ధి చక్కఁగఁ జేసి పరము
సద్గతిగాను విచారించి యపుడు
సద్గురుచే వేదసారంబు దెలిసి
మమతను విడి కూటమార్గంబు చేరి
అమలసాంఖ్యముతారకామనస్కములఁ
గలిగిన యనుభవక్రమములం దెలసి
సలలిత శివయోగసచ్చిదానంద
వైరాగ్యసుఖకేళివార్ధిలో మునిఁగి
వైరాగ్యసంపద వఱలుచుండంగ
నవధూతభావుఁడై యాత్మను జెంది
ప్రవిమలజ్ఞానంబు ప్రబలుచుండంగఁ
దానను నహమును దగ్ధంబు చేసి
తానను దానై యుండు తత్త్వంబు దెలిసి

నిగమాంతవేత్తయై నిలిచినవాఁడు
మఁగు డిందురాఁడు జన్మము నెత్తఁబోఁడు
మఱికొంద ఱీమహామహిమఁ గానకయు
గురు నెఱుంగక కర్మగురుచెంతఁ జేరి
గాథకుఁ జిక్కి దుష్కర్మమార్గమున
సాధనంబుగ యోగసరణులఁ దెలిసి
యలమట నాసనాభ్యాసము ల్చేసి
చలమున బాహ్యలక్ష్యములు చూపుచును
కూలంకషములోనిగుఱిఁ గానలేక
లాలితంబుగ మంత్రలయహఠయోగ
ఫలములం గోరుచుం బామరు లగుచు
జలబుద్బుదమువంటి జన్మంబులకును
సిద్ధులం గోరి ప్రసిద్ధమై యోగ
సిద్ధాంతమందు సుస్థిరమతి లేక
అగణితవిషయసుఖాసక్తి మీఱఁ
దగ మణిమంత్రసిద్ధక్రియల్ నేర్చి
మఱి పామరులకెల్ల మహిమలం జూపి
తిరిగెడువార లీ దేహవాసనలు
వీడఁగ నేరరు వేదాంతమందుఁ
గూడ నేరరు వట్టికుంభనగాని
వరముక్తిఁ బొందెడువాఁడు త్రికూట
మరయఁగ నిష్ఠమైనందునఁ జెంది

నెలవుగ నా త్రివేణీసంగమమున
జలకంబు లాడి విశ్రాంతివహించి
వెలిప్రపంచంబును విడిచి యాలోన
నిలిచి చూచెడితెల్వి నే నని నిజము
నరసిన బ్రహ్మవిద్యాధురంధరులు
దొరఁకొని కాయసిద్ధులు గోరఁబోరు
నూరక సంసారయుక్తులై యుండి
ధారాళముగఁ దమ్ముఁ దాము చూచుకొని
జలజపత్రంబులో జలముచందాన
నలరి సంసారమునం దంట కెప్పు
డుండుధన్యులు సిద్ధయోగులు గాక
ఖండవిద్యలు నేర్చి గర్వంబు మించి
స్తంభనమోహనోచ్చాటనమంత్ర
జృంభణంబులు సూపి చెలఁగెడువారు
పవనయోగము నేర్చి పటుయుక్తిఁ బెంచి
యవిరళంబుగఁ దటాకాంతరమంబు
మహిమఁ జూపుటకుఁ బద్మాసనంబునను
సహజంబుగా నుండి జనుల మెప్పించి
బద్ధులై యంతకుఁ బరమైన యోగ
సిద్ధాంత మెఱుఁగక చెడిపోవువారు
కడుపునిండఁగ నుదకంబును బీల్చి
కడుపున మలమెల్లఁ గడగి శోధించి

యిది యాత్మసిద్ధి యౌ నని నిశ్చయించి
ముదమంది తమలోన ముఱిసెడువారు
వాయుధారణసేసి వసుధఁ గొన్నాళ్లు
కాయంబు వేయేండ్లు కాపాడువారు
ఆత్మానుభవులుగ నరసి వీక్షించి
యాత్మను గాంచిన యవధూతమూర్తి
అల నభోమధ్య కుంభాకృతిగాను
వెలిలోను వెల్గుచు విషయశూన్యముగ
జలరాశిగతకలశంబుచందానఁ
బొలుపొంద వెలిలోను పూర్ణమై యుండి
అంతముఁ దాఁ గాక యంతఁ దా నగుచు
సంతతానందాబ్ధిచంద్రుఁ డై యున్న
యతఁడె యోగీశ్వరుఁ డతఁడె ధర్మాత్ముఁ
డతఁడె పరాత్పరుం డతఁడె సద్గురుఁడు
ఇటువంటి గురుతత్త్వ మెఱుఁగక నీవు
మటుమాయగాఁ జిక్కి మై నీడవలెను
తనవారు పెఱవారు తగుపాటిబంధు
లనియెడుభ్రమలు సత్యంబుగ నమ్మి
ననుఁజూచి నీవు కానకు నేఁగఁదగునె?
యని పల్కితివి మాయ ననుసరణగను
భాసురమతి నిట్టి భావంబు విడచు
నీసుతుఁడను గాను నెఱివినుతల్లి

నానాఁడు కర్దముం డత్యుగ్రతపము
పూని సేయుటఁజేసి పుత్త్రుఁడ నై తిఁ
గాన నే నీసొమ్ము గాను నిక్కముగ
మానసంబును నిది మఱచిపో తల్లి
సుతుఁ డని నన్నిఁకఁ జూడకు మమ్మ
అతలాదిలోకంబు లన్నియు నేను
పంచభూతము లేను ప్రణవంబు నేను
బంచకోశం బేను బరతత్త్వ మేను
గణుతింప సోమ భాస్కర వహ్ను లేను
అణువు మహత్తు లే నఖిలంబు లేను
సగుణభావంబున సర్వమందుండి
యగణితవిభవంబు లనుభవించుచును
పరమైన నిర్గుణభావంబు నొంది
సరవి నంతటికిని సాక్షి నై యుందు
జనయిత్రి నాయంద జగములు నుండు
మొనసి నానాలోకముల నుందు నేను
అలదర్పణంబులో నానవాబ్జంబు
చెలువొందఁ బ్రతిఫలించినచందమునను
నాయందు జగములు నానావిధముల
మాయగ నీరీతి మలయుచు నుందు
నటుగాన ముకురమందా ప్రతిబింబ
మెటువలె దబ్బరో యెఱిఁగి చూచినను

నటువలె నాయందు నఖిలలోకములు
మటుమాయగా నుండు మైనీడవోలె
నగణితమైన విశ్వాకృతి యగుచుఁ
దగిలియుం దగలక తనరెడువాఁడఁ
గాని నిక్కంబు చక్కఁగ విచారింప
నేన కర్తయు భోక్త నేన బ్రహ్మంబు
అని స్వస్వరూపంబు నప్పుడు చూపఁ
దనయుఁడు గాఁడని తద్దయు నెంచి
కడుదురాశలు మాని కడుభక్తిఁ బూని
కొడుకు నావేళ సద్గురునిగ నెంచి
పావనచారిత్ర పరమపవిత్ర
నీవంటిధన్యుండు నీవంటిసుకృతుఁ
డేవిధమున నాకు నెస సుతుఁ డైతి ?
దేవ జీవన్ముక్తి దిరముగ నీయు
మింతియ చాలు మఱేమియు నొల్ల
నంతయు విడచితి నయ్యా నీ దయను
ఏ నొల్ల భాగ్యంబు నే నొల్ల పదవి
నే నొల్ల సంసార మే నొల్ల నెల్ల
నీలీలఁ దెలియక యే యిన్నినాళ్లు
కాలంబు నూరకగడపుచు నుంటి 160

సకలలోకాతీత సత్యమా తత్వ
మింక నైన నుపదేశ మీవయ్య దేవ
అన విని కపిలుఁ డయ్యంబ కిట్లనియె
జనని నీ వత్యంతసద్గుణవతివి
కావున నీరీతిగా బ్రహ్మవిద్య
కావలె నంటివి గలుగదా నీకు
నని యిట్టు పల్కి సిద్ధాసనమందు
దనతల్లి నునిచి యత్తఱి లలాటమునఁ
జెలువుగ విభూతిచేఁ జుక్క పెట్టి
మలినంబుఁ బోఁ ద్రోసి మస్తక మంటి
బోధింపఁ దొడఁగె నాపుణ్యసాధ్వి కొగి
సాధురక్షకుఁడు నిశ్చలత నిట్లనియె
నోయమ్మ నీవింక నొగి నిశ్చలముఁగ
మాయాప్రపంచంబు మానసమందు
మఱచి నిశ్చయవై మామాట నుండు
మిరవుగఁ బరమార్థ మేర్పఱిచెదను
దేవ నీ విప్పుడు దేహంబు గావు
నీ వింద్రియంబులు నిజముగఁ గావు
నీవు స్త్రీయును గావు నీవు నపుంస
భావంబు గావు గొప్పగఁ బుర్షరూప 170

ధారివి గావు నిం దలఁప వృక్ష పశు
ధారివి గావు సత్యంబును వఱల
భావనాతీత సద్బ్రహ్మంబు నీవు
నీవ యఖండంబు నీ వవ్యయంబు
నీవ ప్రకాశము నీవ బ్రహ్మంబు
భావింప నిను నీవు పరగ నెఱుంగు
కనిపించువస్తు వెక్కడనైన లేదు
అని యిట్లు పల్కిన నాయింతి సుతుని
గనుఁగొని పల్కెఁ జక్కనియుక్తి మెఱయ
విను మని యాతఁడె వెన్నుని కెలమి
నేను బ్రహ్మంబు నై నిర్వికల్పంబు
గా నుండఁగానె యాకరణి నిద్రయును
ఆహారమును గల్గు నట్లుండు టేమి
యోహరో విచిత్రమై యున్నది దీని
భావంబు దెల్పు తప్పకు మన్న నతఁడు
దేవహూతికి నిట్లు దెలుపఁగఁ దొడఁగె
ఇది సోమనాథవిశ్వేశుని పేర
పదవాక్యభవ్యసు బ్రహ్మణ్యయోగి
చరణాంబుజాత షట్చరణాయమాన
పరిపూర్ణనిత్యసద్భావనిమగ్న 180

మానస యగు వేంకమాంబికారచిత
మైనట్టి రాజయోగామృతసార
మం దెన్నఁగా ద్వితీయప్రకరణము
పొందుగఁ దరికుండపురిధాముఁ డైన
వీరనృసింహాఖ్యుండు వేడ్కఁ గైకొనియె
ధారణి నాచంద్రతారార్కముగను.

ద్వితీయప్రకరణము సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

రాజయోగసారము

తృతీయప్రకరణము.

శ్రీ రాజయోగసుస్థిరమహామహిమ
సారమై వెలుఁగు ముజ్జగములయందు
హరిణాక్షి నీ విప్పు డడిగినప్రశ్న
సరవిమై విను మది సంతసంబుగను
ఘనతరమోహదుఃఖంబులు రెండు
తనరారఁగా మనోధర్మంబు లరయ
బలము లై తగుక్షుత్పిపాసలు రెండు
నలప్రాణధర్మంబు లనఁబడుచుండు
మర్మంబు విను జన్మమరణము ల్దేహ
ధర్మంబు లనఁబడు తల్లిరో వినుము
ఇదియ పదార్థము లై యెల్లకాలంబు
గదలక యాత్మను గలసిన ట్లుండు
నాయాత్మ కొక్కటి నంట దూహింప
నాయాత్మ సాన్నిధ్య మందు సంతతము.

పంచవింశతిప్రకరణములు.

గగనంబు శ్రోత్రమై గగనసంబంధ
మగుచున్న శబ్దంబు నాలింపుచుండు

అనిలంబు త్వక్కులై యనిలసంబంధ
మనఁదగుస్పర్శ మొయ్యనన్నైనఁ దెలియు
ననలంబు చక్షులై యనిలసంబంధ
మననొప్పు రూపంబు నరుదుగఁ జూచు
జలము జిహ్వాయజలసంబంధ మగుచు
విలసిల్లు రసమును వింతగఁ గ్రోలు
జగతియ ఘ్రాణమై జగతిసంబంధ
మగుచున్నగంధంబు నగునిద్ర దనరి
వరుసగఁ బలుకును వాగింద్రియంబు
చరియింపుచుండును జరణేంద్రియంబు
సొరిదిగ నిచ్చి పుచ్చుకొను హస్తములు
సరవిగఁ బాయుపస్థలు రెంటివలన
జలమలంబులను విసర్జించుఁ దల్లి
నిలయంబులై యుండు నెఱి నెందుకైన
మనసున సంశయ మానుము జనని
తనర నేమైనఁ జిత్తము విచారించు
నన్నియు నేను నే నని యహంకార
మున్న తత్వంబు నుప్పొంగుచు నుండు
నంతగకరణరూప మగుచు జ్ఞాతృత్వ
మంతటఁ దా నెప్పు డమరుచు నుండు
మొనసి ప్రాణాపానములు సంతసంబు
జనని యుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసరూపములు

నలినమిత్రామిత్రనాడులలోన
నలరఁ జరించు సోహం సోహ మంచు
నదియ జపాఖ్య మహామంత్రసంజ్ఞ
యదె జీవపరమున కైక్యంబు దెల్పు
నకుటిల మా హృదయాంతరస్థలిని
నొకయష్టదళపద్మ మొనరుచు నుండు
నాలోన హంసదీపాకృతి యగుచుఁ
దాలిమి మా నష్టదళములమీఁదఁ
గరువలి చలనంబు గల్గినకతనఁ
బరిశోభితంబుగఁ బ్రసరించుచుండు
నొక్కొక్కదళమున నొక్కొక్కచింత
తక్కక గల్గుఁ దద్ధర్మంబులెల్ల
వరుసఁగ దెల్పెద వారక తల్లి
సురరాజదళమున సుకృతంబుచింత
బలువహ్నిదళమున భక్షించుచింత
అల యమభాగమందలి పాపచింత
సరవి నైఋతిని దోషము లెన్నుచింత
నెఱి వరుణునిదిశ నిద్రించుచింత
చాలవాయువుదిశసంచారచింత
యాలోన ధనదుని యలధర్మచింత
వఱల నీశాన్యాన వైరాగ్యచింత
సరవిగ నాజ్యోతి జలజమధ్యమున

బన్నుగ నిల్చినఁ బరమార్థచింత •
తొన్నెన్ని చందంబు లీశరీరమున
ఖండవృత్తులుగఁ బ్రకాశించుచుండు
దండిగ నీవది దగనేమిగావు
ఆవేళఁ జెప్పినయట్టిచందమునఁ
బావన మగుపరబ్రహ్మంబు నీవు
గగన మద్ధములోనఁ గన్పట్టుకరణి
నగణితంబుగ బ్రహ్మ మాబుద్ధియందు
బ్రతిఫలింపుచుఁ జిదభ్యాసాఖ్య నమరె
నతఁడు జీవుఁ డనంగ నలరారె వినుము
అలరార నాజీవుఁ డాననాబ్జమున
వెలసి జాగ్రతయందు విఖ్యాతి నమరి
స్థూలాభిమాని యై సొంపుగ విషయ
జాలంబులం గ్రీడ సల్పుచు నుండు
తనరఁ గంఠమునందుఁ దైజసాఖ్యమున
ననువుగ సూక్ష్మదేహము నావరించి
యంతరింద్రియముల ననుసరించుకొని
వింతవింతగ స్వప్నవిభవంబు గాంచి
తదనంతరమున రుద్రగ్రంధిఁ జొచ్చి
పదిలంబుగా నందుఁ బ్రజ్ఞాఖ్య నలరి 40
కారణదేహంబు గైకొని యచట
ధీరుఁ డై యంతరింద్రియముల నడఁచి

తెఱఁగార నట సుషుప్తిని జెంది యవల
సురుచిరమైన విష్ణుగ్రంధిఁ జొచ్చి
ఘనమహాకారణాంగంబు ధరించి
యనువుగ నచట తుర్యాఖ్య వహించి
మఱియు నందుండి బ్రహ్మగ్రంధిఁ జొచ్చి
సరవిఁ దుర్యాతీతసంజ్ఞ వహించి
క్రమముగ నాధారకమలంబు చేరి
అమర నచ్చట పరమానంద మేమొ
కరమర్ధి క్షణముండి క్రమ్మరం దిరిగి
సరగున సామపంచకమును గూడి
మొనసి యాజ్ఞాచక్రమున నిల్పియుండు
వనజాప్తుఁ డుదయించి వచ్చినజనులు
మురసి తత్తత్కార్యములు సల్పుపగిది
నరయ భ్రూమధ్యమం దాత్మభాస్కరుఁడు
నిలిచి యుండినవేళ నిఖిలేంద్రియంబు
నలరారఁ దమపను లన్ని గావించి
యవల సుషుప్తియం దనుదినం బడఁగు
నవియెల్ల నీవు పాయక విను మమ్మ
అనువొంద నివియ నీవైనసుషుప్తి
నను నిత్య మొందకు నశ్వరం బగుచు
నీకు నాశము లేదు నిత్యం బటంచుఁ
బ్రాకటంబుగ శ్రుతు ల్పల్కుచు నుండు

కావున విలయ మక్కడ నీకుఁ గలదె?
యీవిధ మింద్రియావస్థల నైన
భావమెల్లను దేటపఱచెద వినుము
సావధానంబుగఁ జక్కఁగ నిపుడు
ఎపుడు నీదేహంబు నెఱిఁగెడు తెల్వి
యెపుడు సుషుప్తి తా నెందును బోయె
సహజంబుగా దాని సరవి నెట్లనిన
నహ మనియెడుభావ మాసుప్తిలోను
లయ మైనవేళ నీ లాలితజ్ఞప్తి
జయముగ నచట నే సాక్షియై యుండు
ఇది లేక యుండిన నింతలో నెలమి
నిదుర మేల్కని లేచి నే నింతతడవు
పొలువొందఁగా నిద్రఁ బోయితి నంచుఁ
దెలియువా రెవ్వ రా తెల్వియు గాక
యానిర్గుణజ్ఞప్తి యందుండఁగా నె
వ్వాని యహంకృతి పొడము గ్రమ్మరనె 60
యానిర్గుణజ్ఞప్తి యట లేకయున్నఁ
బూని దానికి నిదె పోకడై యుండు
మందమై దేహంబు మఱచు టేమనిన
నం దహంకృతిక లేక యానిర్గుణాత్మ
తాను దానై యుండు తన్మయత్వమునఁ
గాన నహంకృతికరణి సంతతికి

సమర కారణ మయ్యె నాయహంకృతికి
సమలాత్మ కారణ మని చెప్పఁబడును
ఆరీతి యెట్లన్న నయ్యహంకార
మారయ సుషుప్తియం దణఁగినయప్పు
డుండు వెలుంగుచు నుండును జ్ఞప్తి
యుండఁగ గద నతే యొకకొంతప్రొద్దు
గనినపిమ్మట నైన గ్రక్కున లేచి
గను నీప్రపంచసంగతు లాత్మ నిచట
నుండక యున్నను నూహింపరాదు
ఖండితంబుగ సర్వకారణ మాత్మ
ఆయహంకృతి హేతు వఖిలకృత్యములు
నాయహంకృతి శూన్య మైనవేళలను
సత్యాత్మ కీప్రపంచ క్రియల్ లేవు
నిత్యమై శుద్ధమై నిర్వికారమునఁ
దాను దానై తాను తనలోన వెలుఁగు
గాన నాత్మయ నిర్వికారనిర్గుణము
ఇల స్వయంజ్యోతియై యిది ప్రకాశించె
లలిఁ దలంపంగఁ గాలత్రయంబునకు
ఆరయావస్థాత్రయమునకు దేహ
కారణాలకు మూలకారణం బగుచు
సుక్షేత్రనయనాగ్రసుషిరాంతరమున
నక్షయం బై పరమామృతనిత్య

పరిపూర్ణమై పరబ్రహ్మమై విమల
తరమై పరాత్పరతత్వమై భేద
రహితమై యమితమై రమ్యమై చూడ
సహజమై యచలమై శాంతమై యొనర
సదమలవేదాంతసారమై మఱియు
నిదురకు మొదలుగ నిర్మలంబైన
తెలివికిఁ దుదయైన దేదీప్యమగుచు
సలలితమై సర్వసాక్షియై దనరి
గణనాధికానందకారియు నగుచు
నణువుకు నణువైన యనవరతంబు
నామహత్తుకు మహత్తై రెంటికన్న
తా మించి పరమసత్తామాత్ర మగుచు 80
వెలిలోను శూన్యమై వెలిలోను నంది
వెలిలోను గాకయ వెలుఁగుచు నుండు
అది నీవుగాఁ జూచి యానంద మొందు
మదియెట్లు నే నౌను నని యంటివేని
అద్దంబులోఁ జొచ్చినటువంటి గగన
మద్దంబు భిన్నమైనప్పుడు తనకుఁ
గారణమైన నాకాశానఁ గలయు
నారీతిగా బుద్ధి యణఁగినపిదప
పరికించి జీవుఁ డన్పంచవింశకుఁడు
అరయఁగ షడ్వింశకాభిధానంబు

కలిగిన యాబ్రహ్మకళయంద గలయు
నెలనాగ భావింపు మిది సౌఖ్యసరణి
నిది శాస్త్రములచేత నెఱిఁగినంతటనె
పొదలెడుసంశయంబులు వీడరాదు
వరశక్తి సుజ్ఞాన వైరాగ్యసరణి
నరయుచు నీయోగ మనవరతంబు
మననంబు చేసి సమ్మత మొందవలయు
మననంబు సేయక మఱి యుండిరేని
మానసంబున నింద్రియాదులఁ గూడి
కామాదిశత్రువర్గము నాశ్రయించు
కావున మదిఁ జక్కఁగం బట్టి నిలుప
గావలె నిల్వ కెక్కుడి దీ మనంబు
తారకయోగావధాని యైనట్టి
ధీరుఁడు దాని నిందింపఁగ నేర్చు
నని యిట్లు పలుకఁగ నాచంద్రవదన
తనయుని జూచి సంతస మార ననియె

తారకలక్షణము.

ఓతండ్రి తారకయోగలక్షణము
ఖ్యాతిగఁ జెప్పి న న్గడతేర్చు మనఁగ
నానంద మంది మహామహుఁడు గని
పూని యిమ్మెయి నొగి బోధింపఁ దొడఁగెఁ
గ్రమముగ సకలయోగంబులయందుఁ

విమల మై శ్రేష్ఠమై వెలయు తారకము
వినవమ్మ యిది రెండువిధములై యుండు
నొనర పూర్వాపరయోగంబు లనఁగ
నమర నచ్చట పూర్వ మగుతారకంబు
క్రమముగ రాజయోగం బపరంబు
గరిమమై పూర్వయోగము తొల్త వినుము
చిరముగ నెల్ల మూర్తిమయంబు నగుచు
భాసురలీల రూపగుణంబు లైన
యాసోమసూర్యబింబాంతరాళమునఁ 10)
దళతళవెలిఁగెడు తారకలోన
నెలవుగ నొనఁగూర్చి నిటలంబు చేర్చి
యొక్కింత భ్రూయుగం బొనరంగఁ బైకి
నిక్కించి నడిమింట నిల్పి చూచినను
అచట నాత్మప్రత్యయంబు లావేళ
ప్రచురంబులై తోఁచు బహువిధంబులను
అవి చూచుచును మనం బట్టిట్టు పోక
యవిరళప్రజ్ఞతో నచట నిల్చుచును
మన మట్లు నిల్చిన మారుతం బపుడు
పనివడి తాఁ బట్టువడియుండు నచట
పొసఁగ మారుతమనంబులు గూడి యున్న
నసదృశం బగుబుద్ధి కప్పు డేకాగ్ర
భావంబు కల్గు నాభావంబు సగుణ

భావంబు లెల్ల తప్పక చూచుచుండు
నాచూపు ప్రత్యయం బభ్యాసపరణి
చూచుచుండఁగ నందు సుచిదంబురాశి
యందు దృశ్యంబులు నడఁగి యిన్నిటికిఁ
జెందినయెఱుక తా శేషించి యుండు
మొనసి ధ్యాతధ్యానములు లేక యుండు
వినరాక యిమ్ముగ వెల్గుచు నుండు 110
నది యమనస్కాఖ్య మగువరయోగ
మఱియు దానికిఁ బరం బైనది లేదు
క్రమముగ సకలయోగవిధానములకు
రమణీయ మై తాన రాజగుచుండు
కావున రాజయోగం బనుపేర
పావనమై గోప్య భావ మై యుండు
మురువుమీఱఁ ద్రికూటమునకుఁ బూర్వనఁ
బరికింప నొప్పును భావనానలము
దానిపై భూమ్యాది తత్వంబు లైదు
పూనిన వర్ణము ల్బొలుపొందు చుండు
నానిగ్గులో నుండు ననలమండలము
దానిలోపల నుండు తరణిమండలము
మఱి దానిలోఁ జంద్రమండల ముండు
నరుదుగ దానిలో నంకురం బొకటి
అఱియు భవ్యాకార మై చెల్వుమీఱ

నది బీజ మై యుండు నఖిలంబులకును
అచటఁ బ్రవర్తించు నఖిలదృశ్యములు
ప్రచురంబుగాఁ బరాత్పరవస్తు వరయ
ఘనతరా వాఙ్జ్యోతిగతిని రేపవలు
మొనసి యంతర్బాహ్యముల వెల్గుచుండు
నారయ నుపనిషదర్థసూచకము
వేఱు చిత్తము లేక విన దృఢంబుగను
అలరార నీలతోయదమధ్యమందు
వెలుఁగు విద్యుల్లేఖవిధమున మఱియు
సురుచిరనీవారశూకంబు పగిది
నరయ నీలచ్ఛాయ నలరుచు మఱియుఁ
జెలువంద పావకశిఖదానినడుమ
బలముగ వ్యాపించి పరమాత్మ యుండు
నిది బ్రహ్మ యిదె శివుం డిదియ విష్ణుండు
నదియ దేవేంద్రుండు నదియ యక్షరము
అదియుపో పరమంబు నదియే స్వరాట్టు
నదియ సత్తామాత్ర మని యార్యజనులు
తలఁపఁగ నైవభేదంబు లెన్నుదురు
పరతత్త్వమున భేదభావంబు లేదు
నామరూపంబు లెన్నఁగ వేఱులైన
హేమంబునకు భేద మెందైనఁ గలదె?
ఆరీతి వెల్గు నాయాత్మఁ జూచుటకు

సారమై యుండును శాంభవిముద్ర
వలనొప్ప క్షులయ గావలె నెట్టులనిన
నరుల పాడ్యమిదృష్టి యమవసదృష్టి
అల పౌర్ణవమిదృష్టి యనెడుసంజ్ఞలను
విలసిల్లుచును మూఁడు విధములై యుండు
పరగ నీమూఁటిలోపల తొలి రెంటిఁ
బరిహరింపుచు మహాప్రజ్ఞ దీపింప
పరవి మూఁడవచూపు సాధింపవలయు
నరయ నేర్పున లక్ష్య మనువెలదృష్టి
కలిగి రెప్పలపాటు కలగకుండినను
విలసిత మగుశాంభవీముద్ర యగును
ఈముద్ర ధరియించి యేకాగ్రమతిని
భ్రూమధ్యయము చూడ నపుడుమానసము
కిరువలి క్షీరోదకన్యాయ మగుచుఁ
బరువడిఁ గూడి లోపల నిల్చియుండు
నొనరంగ నందులో నొకటి చలించి
చన రెండవదియు నాసరణిదీపింప
నా రెంటి నొకచోట నమరంగఁ గూర్చి
సారంబు తనర నిశ్చలత వహించి
నిర్వికల్పసమాధి నిలచిన నదియ
సర్వంబు గనుఁగొను సత్పథం బరయ
రాజయోగంబు విరాజమానంబు

నైజమౌ సచ్చిదానందపదంబు
పాటించి బుద్ధి నీభావంబునందు
నాటించు మని పల్కనందను జూచి
నాతండ్రి సచ్చిదానందలక్షణము
ఖ్యాతిగఁ దెల్పిన న్గరుణించు మనిన
జనని వీక్షించి విశ్వాసంబుతోడ
మునిరాజచంద్రుండు మొనసి యిట్లనియె
నలినాక్షి సచ్చిదానందప్రభావ
మెలమితో నిపుడు నీ కెఱిఁగింతు వినుము
లలి నొప్పుచున్న నీలజ్యోతిలోన
విలసిత చిద్బిందు వెలుఁగుచునుండు
సరసమై యచ్చట స్ఫటికతేజంబు
చిరమైన యాపరశివకళై యుండు
జనని యాశివకళ సత్తన నొప్పు
ననఘ చిద్బిందుచిత్తనఁగఁ బెంపొందు
నవి రెండు గలయుట యానంద మగుచు
వివరంబుగాఁ దత్వవిదు లెఱుంగుదురు
ఒనరంగ నదియు నింకొకరీతిగాను
వినుము చెప్పెద దానివేడ్క నోతల్లి
కనుఁగొన నీసర్వకామరూపములు
ననువుగ సచ్చిదానందంబు గలదు
ఈరూపనామంబు లెసలారుచున్న

నల యస్తిభాతిప్రియములు భావింప
సత్తులింగ మనంగ సహజమై యుండు
చిత్తన సంగంబు చెలువంబు మీఱు
నీరెండు నొక్కటియే యై సదృశ్య
కారణమై విశ్వగర్భమై వెలుఁగు
నలఘునాదము లింగ మనఁగఁ బెంపొందు
నల బిందు వగుచును నమరు నా రెండు
ఘనత సాంఖ్యంబైన కళ యగునదియ
పెను పగునాదంబు బిందుకళయన
నీమూఁటి కాధార మేస్థాన మనిన
కోమల మైన త్రికూటస్థలమున
లలితమై యొప్పునీలచ్ఛాయవలెను
పొలుపొందునట్టి యాపోజ్యోతినడుమ
విలసితచిద్బిందు వెలుఁగుచు నుండు
నలర నాబిందులోన లఘునాదంబు
పలుకుచు నుండును బరమార్థమైన
కళనాదబిందుసంకలితమై యుండు
అదె మూలప్రకృతియు నదె దేవహూతి
పదిలంబుగాను త్వంపద తత్పదములు 160
అసిపదభావ మింకలర తేటగను
పొసగఁ జెప్పెద విను బొంపిరివోవ
తనరంగఁ ద్వంపదార్థము జీవుఁ డనఁగ

విను తత్పదార్థంబు విమలచిదాత్మ
ఈరెంటి కైక్యంబ యొస నసిపదము
సారోక్తిగా నీవు సరణి భావింపు
మదె తత్త్వ మదె భావ మదె నిరాలంబ
మది సర్వసాక్షి నీ వదియ తలంప
నలరఁగ నీచంద మనవరతంబు
తలఁపుచు నుండుః నంతర్లక్ష్యమందు
వెలుపల లోపల వెలిని యానడుమ
పొలుపొంద వెలుఁగు నాపోజ్యోతియందు
నిదుర జెందినరీతి నిల్చితివేని
యదియ యంతర్లక్ష్య మని చెప్పఁబడును
అది మహాకాశచిదాకాశ మనఁగఁ
బొదలు చిదంబరం బొనరంగ వినుము
తనకార నీనభాఘారము చేసి
రొనరంగ నొకటితో నొక్కటిగూర్చి
యగణితం బైనచిదంబరస్థలిని
తగ నిల్వ నదియ యాంతర్లక్ష్య మగును 150
జనని నీమనము నిశ్చల మైనదనుక
మొనసి యంతర్లక్ష్యముద్ర యేమరకు
మది యేమఱిన నిర్జరాదుల కైన
మది సంశయంబులు మానవు దల్ప
కావున నీవిద్య క్రమము దప్పకయ

కైవల్యచిన్మాత్రకళయందు బుద్ధి
నాటించి సచ్చిదానందపదంబు
పాటించి నీవని భావింపుచుండు
తెలిసిన తెల్వియుం దెలియని మఱపు
తెలియ కానందదాబ్ధిఁ దేలి యుండినది
బ్రహ్మసాక్షాత్కారపద మని తెలియు
బ్రహ్మానుభవ మందె పట్టుగ నిల్పు
మెఱుక నీ వనుచు నీ వెఱిఁగినవెన్క
వఱల నీదేహంబు వాసన ల్మగుడ
కలిగిన నది బంధకము గాదు నీకు
వల నొప్ప సాదృశ్యవాక్యంబు వినుము
చెలువొంద ముత్యపుఁజిప్పలో వ్రాలి
సలిలంబు ముత్యమై సరవిఁ జిప్పనొగి
తొల్లిటివలె నీలతోయమై పోవు
తల్లి నీ వారీతి ధన్యత నొందు
నీయాత్మ నీవరై నిల్చినవెన్క
మాయ నిన్నంటునే మాయ యేదనిన
నిన్నుఁ గానక తనువే నీ వన భ్రమసి
యున్నాళ్లు పరమార్థ మెఱుఁగకయున్న
ఇదియపో మాయ యిం కెయ్యది గాదు
మది నెన్న నొకరూపు మాయకు లేదు
అదియ నిర్వచనీయ మదియనిగాదు

అది గల్గి లేనిది యదియయవిద్య
యదియెట్ల జని యుంచు నది యెట్టు లడఁగు
నది తేటపఱచు మనంగ నిట్లనియె
పరిశుద్ధమైన నభంబు వీక్షింప
సొరిది నీలచ్ఛాయ చూపట్టునటుల
నిర్మలమై వెల్గు నిర్గుణమందుఁ
గర్మంబు గర్మగఁ గల్గినమాయ
యెందెందుఁ జూచిన యేకమై పొంది
యుండి యంచును జూడ నుండును మాయ
యెందు లేదని చూడ నెటు లేదు మాయ
యందు నీలత్వమాకాశంబు నందు
నెటువలె దబ్బరో యెఱుకతోఁ జూడ
నటువలెనే దబ్బరై యుండు మాయ 190
యిదివరదాక నిన్నెనసినమాయ
మదితోడ నీమాయ మాయమై పోయె
మాయలోపల మాయ మహనీయమాయ
యీయఖండజ్ఞప్తి యెఱుఁగనిమాయ
యిటువంటిపరమార్థ మిద్ధాత్రిలోన
కుటిలచిత్తులకు సద్గురుదూషకులకు
నత్యంతవిషయేంద్రియాసక్తులకును
సత్య మూహింపని సంశయాత్ములకు
భీతాత్ములకు మిత్రభేదవాదులకు

నీతిహీనాన్యులకును నిర్దయాత్ములకు
కామంబు గల యహంకారచిత్తులకుఁ
గాముకర్మాసక్తి గల్గువారలకు
నుపదేశ మిచ్చిన నూరక లేని
విపరీతసంశయవితతులు చెలఁగు
గాన ధృఢజ్ఞానకలితులు గారు
గాననీపవ్విద్య గావలె నంచు
నడిగి నప్పుడనిశ్చితార్థుఁ డటంచు
నెడఁబాయకే విద్య యియ్యఁగరాదు
ఈవిద్య కిష్టుఁ డిం కెవఁ డంటివేని
పావనవైరాగ్యపద్ధతు లెఱిఁగి
తలఁగక మొదటి సాధనచతుష్టయము
చెలఁగ కభ్యాసంబు చేసినవాఁడు
శమదమాదులు గల్గి సద్గురుపాద
కమలంబులే గతి గా నమ్మువాఁడు
కనులముందఱ పరాంగన నిల్చియున్న
తను గన్నతల్లిగఁ దలఁచినవాఁడు
పరులవిత్తము లగుపడిన వీక్షించి
సరగునఁ దనకేలు చాఁచనివాఁడు
ఎక్కడి సంసార మెక్కడ గల్గు
నెక్కడ నడఁగు నే నెవ్వ డటంచుఁ
దనుదాన వెదకుచుం దనమనంబునను

ఁని బూని యీశ్వరార్పణము చేయుచును
విగతసంకల్పుఁడై విహితకర్మములు
తగ సల్పుచును భూతదయగలవాఁడు
సంతతంబును యదృచ్ఛాలాభమునకు
సంతసింపుచు సాధుజనులతో మైత్రి
శాంతవర్తనముచే సల్పెడువాఁడు
శాంతవేత్తల నొక్కసారి వంచించి
యది దెల్పు మిది దెల్పు మని త్వరపడక
సదమలుఁడై ధర్మ మనవరతంబు
కారణగురుమూర్తిఁ గన్గొన్న లోన
సారెకు మెలఁగుచు సామి యింకేమి
శరణంబు లేదు మీచరణద్వయంబ
శరణంబు నాకు నిశ్చయముగా ననుచుఁ
బదరి తా నడుగక భక్తి యేమరక
చెదఱక శుశ్రూష సెడువాఁడు
అవనిలో విద్యకు నర్హుఁడై యుండు
నవలసంశయములు నన్నియుం దీరు
నిటువంటిసద్విద్య నెఱుఁగ నేరకయు
మటుమాయచేఁ జిక్కి మదమత్తులైన
ఘోరాత్మకులువారు గొఱ్ఱెలు గాక
వారి కెక్కడిది జీవన్ముక్తిసుఖము
అందందుఁ బాఁతిర్యగ్జంతుతతుల

యందు జనింపుచు నడఁగుచు నుండు
పాలుపొందనటుకొంత పుణ్యవేషంబు
కలిగి యామనుజుఁడుగాఁ బుట్టి యపుడ
కనవచ్చు మోక్ష మేగతినైన నిపుడు
గనలేనివానికిఁ గల్గునే యవల
నిపు డిట్టి సుజ్ఞాన మెఱుఁగనివారు
చపలాత్ములై మఱి జన్మజన్మమున 220
పాపంబు చేసి తత్పారంబు లేని
కూపాన మఱి మునుంగుచుఁ దేలుచుందు
రిటువంటిసంసార మెసలారు చుండి
నటువిరక్తిని దోసి పరమాత్ముఁడైన
కారణగురు చేరి కడతేరినట్టి
ధీరమానసుఁడాదిదేవుఁడై నిల్చి
తన్నుఁగఁ దనఘుటప్రారబ్ధమునను
ఎన్నిదినంబు లింకీధరయందు
విహరింపుచుండును విశ్వ మంతయును
సహింప మీర వినోదమాత్రుఁడై చూచుఁ
దలఁపున విధినిషేధము లెంచఁబోఁడు
చెలఁగి తా నొకరిని సేవించఁబోఁడు
భేదవాదులతోడ బిట్టుగఁ దర్క
వాదము లాడఁడు వదఱ డెప్పుడును
ఎందుఁ జూచినఁ గాని యెఱుఁగనివాని

చందంబుతోఁ గడు సాత్వికుఁ డగును
నతులప్రకాశుఁడై యానంద మొందు
నతఁ డిల నవధూత యనిపించుకొనును
విలసితముగ బ్రహ్మవేత్తలక్షణము
తెలిపెద విను మింకఁ దెలుఁగునోతల్లి 230
గురుకటాక్షంబున గుఱియందు భ్రమసి
గురుతరసంసారగోష్ఠియందుండు
నమలుఁడై లౌకిక మనుసరించుకొని
యమరంగ శత్రుమిత్రాదుల బ్రహ్మ
భావంబుగాఁ గని పరమతత్త్వైక్య
భావుఁడై యెపుడు నిర్భరచిత్తుఁ డగుచు
వాసి నింద్రియముల వ్యాపారములను
జేసి యడంగును సిద్ధం బటంచు
పరమాత్ము తా నను భావ మేమనక
యరుదుగ సంసారి యగు నొకవేళ
నుప్పొంగి యోగియై యుండు నొక్కతఱి
నెప్పు డెట్లుండుట నెఱుఁగంగరాదు
ఘనమైన రాజయోగప్రకారమునఁ
దనయభీష్టముగ స్వతంత్రుఁడై మఱలు
జల మంటనట్టియా సరణి దీపించు
నలరు దేహంబున నబ్జపత్రమునఁ
దనరంగ జలమునఁ దా నంట దెపుడు

మనుజులు కొంద రా మహిమఁ గానకయ
సంసారియై మనచందంబు నుండి
హంసస్వరూపుఁ డెట్లగును వీఁ డంచు
దూషించుచుందురు దోడరి యారీతి
దూషించువారికిఁ దొలఁగక యోగి
చేసినసుకృతక్రియ లేరు నాక్షణము
వాసిగఁ గొంద ఱా వరయోగియందు
నిలుకడగా భక్తి నిల్పి సంతతము
వెలయుఁ దద్గుణములు వినిపించు చున్న
వారికి నాయోగి వాంఛలు లేక
ధీరుఁడై చేసినదివ్యపుణ్యములు
చేరుచు నుండుఁ బ్రసిద్ధంబుగాను
సారె కీలోకానుసారంబుకొఱకు
నిర్మలుఁ డగుయోగినేర్పునం జేయు
కర్మముల్ రెండుభాగంబులై పోవు
నతనికి నీరెండు నంట దూషింప
నతఁడు నిర్విషయుఁడై యానందమొందు
అల తొలియవధూత యాబ్రహ్మవేత్త
పొలుపొందుసమయము పొందుచుండునొగి
అతఁడు విరక్తుఁడై యడవిలో నున్న
నితఁడు సంసారియై యింటిలోనున్న
నెక్కువ తక్కువ లెన్నంగ రాదు

తక్కక మోక్ష మిద్దరికిని సమము
పొలుపొంద నంచితపూర్వజన్మమున
బలముగఁ గేశవోపాసన సి
గురుతను మోక్షంబు కోరినకతన
రువడి నా సుఖప్రారబ్ధగతిని
అనుగ సంసారి యై ముక్తి నొందెఁ
బరికించి చూడ నప్పరమావధూత
అల పూర్వజన్మంబునందు శంకరుని
చెలఁగి యుపాసనచేసి భావమునఁ
గ్రమముగ మోక్షము కాంక్షించుకతన
రమణీయులను విరక్తుఁడై నిల్చి
మోహపాశములను మొదలంటఁ గోసి
సాహసుఁడై ముక్తి సాధించుకొనియె
నిరువురకును మార్గ మేకమేగాని
ధరఁ దల్లి వినుము భేదము లేదు చూడ
మదిలోన నీ విట్టి మహిమ భావించి
మదికి రమ్యం బైనమార్గమం దుండి
గురుతరముగఁ బంచకోశంబులకును
బరమునై యున్న భావంబుగనుము
అన విని యా దేవి యాత్మజుఁ జూచి
విను మోక్షబ్రహ్మ వేదాంతవేద్య.

పంచకోశప్రకరణము.

పంచకోశంబుల భావముల్ దెలియ
సంచితంబుగఁ జెల్పు మన సతం డనియె
విను మంబ యన్నంబు విఖ్యాతి బ్రహ్మ
మనిశ్రుతియందలి యలరంగఁ బడియెఁ
గమలాప్తవార్షికకరములవలనిఁ
గమలంబు లుదయించె ఘనసస్యసమితి
నాయె నయ్యోషధు లన్నమై యొప్పె
నాయన్నరసము దేహం బయ్యె నిట్లు
అది యాత్మ యని కొంద ఱంద్రు దృగ్దృశ్య
మని పశ్య మని నిగమాంతము ల్వలుక
గాన దేహం బాత్మ గాదు భావింప
మానిని యీప్రాణమయ మాత్మ యంచు
పదరి కొందఱు మించి పల్కుచుండుదురు
విదితంబుగా దానివిధము భావింప
నది సూక్ష్మదేహాంగ మది యస్థిరంబు
నది యాత్మ యని చూడ నర్థంబు గాదు
అల మనోమయకోశ మాత్మ యటంచు
చెలరేగి కొందఱు చెప్పుచుండుదురు
అది సంశయాత్మకం బది యాణుమాత్ర
మది చంచలము గల్గ నాత్మఁ గాఁబోదు
అలఘువిజ్ఞానమయబ్రహ్మ మగుచుఁ

బలుమాఱు కొందఱు పల్కుచుండుదురు
దానికి వృత్తి సంతతమును గల్గు
గాన నావృత్తి యఖండప్రవాహా
రూప మౌ నది యాత్మ రూపంబు గాదు
కాపట్యరహిత నిక్కంబుగ వినుము
ఆనందమయకోశ మట పంచకంబు
దానికి నభిమాని తనర మాయావి
పరగంగ సైంధవో పాధిచే నతఁడు
కర మొప్పుజగములు గల్పించు నడఁచు
ధరశుద్ధసత్వప్రధాన మైనదియె
యిరవొంద మాయను నెసలారఁ దల్లి
మాయావి యరయ బ్రహ్మం బనుయుక్తి
పాయక కొందఱు పల్కుచుండుదురు
వనజాస్య యద్వైతవాదులమాట
కనుమతింపక మిథ్య యని తలంచుదురు
అతఁ డీశ్వరుండు విశ్వైకకారణుఁడు
అతులితమాయావి యైన వెట్లనినఁ
బూని చెప్పెద నది పొందుగఁ దెలియు
భూనభోతోయదముల జలబిందు 280
మొగి సదాంతర్బాహ్యముల ప్రతిఫలిత
మగుచున్న యిటువంటియాకాశ మటుల
అలఘునుపాబింబ మాత్ముఁడై తనరి

వల నొప్పగాను సర్వజ్ఞత్వముఖ్య
విలసితగుణగణాన్వితుఁ డైనకతన
నలినలోచన సగుణబ్రహ్మ యనఁగ
నటియింపు చుండు నానావిధంబులను
నటు గాన నిర్గుణ మని చెప్పరాదు
మఱి తల్లి విను మన్నమయకోశ మమరఁ
గర మర్థి నీస్థూలకాయమై యొప్పె
నవ్వలకోశత్రయంబు భావింప
నవ్వల సూక్ష్మాంగ మలరారు చూప
అలఘుపంచమకోశ మయ్యెఁ గారణము
తలఁప మాయారూపు తను వయ్యె నట్లు
ఆమాయ నాత్మజ్ఞు లందు లే దండ్రు
వామాక్షి సంశయవారితంబుగను
పరఁగఁ జిత్తమును నభస్థలమైన
సురుచిరం బాశ్రయ శుద్ధవిజ్ఞాన
పటిమచే నైశ్వర్యభావంబు నొందు
నట భ్రాంతిచేఁ గల్గినటువంటిమాయ
సకలాశ్రయబ్రహ్మ సంవిత్తుచేత
నకలంకముగ నష్ట మాక్షణంబునను
జననిబుద్ధాబుద్ధజను లిందుఁ గొంద
ఱనుమతింపక యుందు రాయుక్తి వినుము
అలరంగ రజితాని కలభిన్నధర్మ

ములు గల్గి యాభాసమును గల్గె నంచు
తొలినుండి భిన్నసత్తులు గావు విశ్వ
ములకుఁ బరబ్రహ్మ మనియెడువాఁడు
ధరణిస్థలిని వేదతత్త్వండుగాని
పరగ మూఢుం డట్లు భావింపఁ గలఁడె?
అటువలె నిశ్చయం బందె నీమనము
నిటులైన విశ్వ మే దెసఁ దలంపంగ
మదిలోనఁ దన యనుమానంబు కొంత
కదిసి యున్నందున కల్గె నవ్వేళ
జనని యివ్వలపుచ్చ సద్బ్రహ్మ మనఁగ
ననువొందఁ బంచకోశాతీత మయ్యె
నది యసత్యం బన్న నన్నృతంబు వెలయు
నదియ నీవును నేను నఖిలవిశ్వంబు
సచ్చిదానందాబ్ధి సంపూర్ణ మగుచు
నెచ్చక తగ్గక యేకమై యుండు
నది మనం బందెఁ దదన్యభావమున
విదితంబుగాఁ జూచి విశ్వంబు మఱువు
మది యెట్లనిన నీసమాధానమతిని
ముద మొప్ప వినుము నే మొనసి చెప్పెదను
పని బూని వామగుల్ఫమున నాధార
వనజంబు పీడించి వామేతరంబు
వామాంకతలమున పైపుగ నిడిన

యామహానియముక్తాసన మాయె
నియ్యాసనంబున నేకచిత్తమున
నెయ్యంబుతో నిల్చి నిక్కించి నడుము
దృష్టి నాసాగ్రానఁ దిరముగ నుంచి
యష్టమదంబుల నడఁచి పిమ్మటను
ఘటపటాదులమాయగాఁ జూచి యచట
ఘటిత మైనది సత్తుగాఁ గనుంగొనుము
ఆసత్తు విస్ఫురణాకార మగుచు
భాసురచిత్తుగఁ బ్రబలుటఁ దెలిసి
రహిస్థూలసూక్ష్మగారణముల వెలుఁగు
సహజవస్తువు నేకసరణిగఁ గాంచి
అరయ ననే కోర్వి యండకోశములు
వరుస నావరణతత్వముల నన్నిటిని 310
హెచ్చుగ నోతల్లి యెలరార వినుము
సచ్చిదైక్యంబుగ సమరసింపుచును
అస్తిభాతులచేత నడఁచి వైచుచును
వస్తుమాత్రం బెల్ల నారూప మంచు
నారూప మెంచ స్వయంజ్యోతి యేక
మారూఢి సరణిచే నాత్మగాఁ గనిన
నాయాత్మ నాదిమధ్యాంతము ల్దొలఁగి
మాయావిరహితమై మదిభేద ముడుగు
నప్పుడు ఘనసచ్చిదానందపూర్ణ

మొవ్వగ నీవగుదుర్వి లోకముల
కరమర్థి నప్పుడు జగద్వ్యాపనముల
దొరఁకొని మనమందుఁ దోఁచినగాని
హస్తిభాతులచేత నాత్మగాఁ గనుచు
నిస్తరంగం బైన నీరధికిది
కల లేనినిద్ర రగతిని భేదంబు
తొలఁగి సంపూర్ణమై తుర్యమా నంచు
నిర్వికల్పంబున నిశ్చలత్వమున
సర్వ మఖండమై సత్యమై నిత్య
శుద్ధబుద్ధవిముక్తి సొంపొంది పరమ
సిద్ధాంతసిద్ధమై చెలఁగుచునుండు 20
నోయమ్మ యచట నేనుండియప్పుడ
నీయాత్మ నర్తించు నిశ్చయంబుగను
వలనొప్పఁ దెలియఁగ వలెనని యాత్మ
నలరార నర్పించు సత్ప్రచందంబు
క్రమముగఁ దెల్పె నుత్కంఠ దీపింప
నమలమానస యోగ యాదేవహూతి
అలఘుత్వ మైనముక్తాసనమందు
నలువొందఁ గూర్చుండి నడుము నిక్కించి
మెడ దృఢంబుగ నిల్పి మిహిరాబ్జరిపుల
నడరంతఁ గూర్చి నాసాగ్రంబు చేర్చి
అనుపమసద్బోధ యనువహ్నిలోను

జనియించినట్టి విజ్ఞానదీపంబు
కరమొప్ప మతియను కరమునం బూని
చారవంగ హృద్వీథిఁ జొచ్చి శోధించి
అచ్చోటినాళంబు లచ్చోటిక్రమము
లచ్చోటిచోద్యంబు లరసి చూచుచును
చెలువగు దేహపశ్చిమభాగమందు
నిలిచి వీణాదండ నిజమై తనర్చి
యొనర దీర్ఘాన్తియు నొఱపుగ నమరి
తనుతరంబై బిసతంతుచందమున
సురుచిరంబైన సుషుమ్నంబునంటి
కరమర్థితో నూర్ధ్వగమనంబుచేతఁ
జెన్నలరిన మేరుశిఖరిపైఁ జేరి
కన్నుచోటున బయ లన్నలయ భావించి
నొలయ కన్పడు వెలి చూపులోఁ జూపు
నలరారఁగాఁ జూచి యట రెండు విడచి
మహనీయతరమైన మధ్యలక్ష్యమున
సహజంబుగా నిల్పి సంతసమంది
నెలవుగ నాత్రివేణీసంగమమునఁ
జలన మొందక నిల్పి స్నానంబు చేసి
లాలితజ్ఞప్తి కళామాత్రమైన
లీలనొందెడి చూత్మలింగంబు గాంచి
అర్మిలి దీపింప నర్చింపఁ దలఁచి

పేర్మిగల్గిన చతుష్పదమందుంచి
అమలమౌ తత్త్వమస్యాదివాక్యములు
క్రమముగ మంత్రము ల్గా స్మరింపుచును
ప్రణవం బనెడుఘంటపట్టి వాయించి
గణనము చేయక కామాదులనెడు
ఘనవిఘ్న కారిరాక్షససమూహముల
మునుకొని బలుదూరమునఁ బాఁదోలి 340
కూర్మితోఁ బూర్వ మాగురుని కర్పించి
కర్మనిర్మాల్యంబు కడపట ద్రోచి
అలమట శమదమం బనెడుతోయమున
నలరు నర్ఘ్యము పాద్య మాచమనంబు
నలువొప్ప నొసఁగి స్నానంబు చేయించి
బలమైన సమదృష్టిభావన యనెడు
పరిశుద్ధసాత్వికాంబరము ధరించి
యరుదుగ శక్తిత్రయము నొనఁగూర్చి
తనర యజ్ఞోపవీతంబుగ నిచ్చి
యనుపమసద్విద్య యనుగంధ మలఁది
తనభూతదయ నక్షతలుగ ధరించి
సునయగుణములను సుకృతవాసనలు
తనరుపుష్పములు సద్భక్తియన్పూజ
మనమురంజిల్ల సప్మతముగఁ జేసి
రమణీయమగు నంతరంగచతుష్ట

యము ధూపముగనిల్పి యఖిలేంద్రియాది
ప్రమదము పేర్మి దీపంబుగ నొసఁగి
యమరినజవతత్వ మగుసుధారసము
మునుకొని నైవేద్యముగ సమర్పించి
తనకార నానందతాంబూలమిచ్చి 320
పరగాత్మ ప్రత్యయ ప్రభ సముజ్వలము
పరఁగ సువర్ణపుష్పంబుగనిచ్చి
పంచభూతములఁ బంచమంతయును
పంచార్తులుగ సమర్పణ మొప్పఁ జేసి
అట చిత్తవిశ్రాంతి యను ప్రదక్షిణము
పటుముదంబునఁ జేసి బ్రహ్మైక్యమనెడి
ఘననమస్కార ముత్కంఠతోఁ జేసి
తనలోని పరమాత్మ దాఁ జూడఁగాను
చూపురూపు ననంటి సొరిదిగనట్టి
చూపురూపైక్యమై సుస్థిరమైన
ఆత్మలింగము తానయై ప్రకాశించు
నాత్మానుభవమునం దలరుచుసాక్షి
మననంబు మఱచియు న్మను జెందునపుడు
మొనయ జ్ఞాతృజ్ఞానములు జ్ఞేయమందు
సంధమై యవివేకగూర్మి యంతయును
రూఢిగ సచ్చిత్సురూపమైనట్టి
నిర్వాణపదమందు నిండియేకముగ

నిర్వికల్పంబున నిద్దురఁజెంది
తానునైకొంతతాఁ దడవుండి లేచి
మానినీమణి సత్కుమారునింగనియె
జయసర్వభూతాత్మ జయపరమాత్మ
జయచిన్మయాకార జయవేదసార
జయకలుషవిభంగ జయమహాలింగ
జయసత్యసంకల్ప జయనిర్వికల్ప
నీకటాక్షంబున నిర్గుణమందు
ప్రాకటంబుగ నైక్యభావమొందితిని
ఆయాత్మలోపల నఖిలవిశ్వంబు
మాయగనున్నది మైనీడమాడ్కి
నవిసత్యమన్న మహాద్వైతమందు
నుదితస్వదంతర మున్న దేతండ్రి
వ్యావహారికమాత్మ నంగీకరించి
వావిరి రెండని వచియింపవలసె
గురుతరంబుగఁబూజ గొనెడువాఁడెచట
చిరభక్తితోఁబూజ సేయువాఁడెవఁడు
సరవిఁబూజింపఁ బూజాద్రవ్యమేది
అరయఁగ వాఙ్మానసాతీతమగుచు
సొరిదిగ నిన్నుఁ బ్రస్తుతిచేయుటెట్లు
పురుడించుసర్వప్రపూర్ణ మహా నిన్నుఁ
జెలఁగి యావాహన చేయుటయెట్లు

తలఁప సర్వమున కాధారమౌ నీకు
విహితాసనంబు గావించుటయెట్లు
సహితగుణంబును మఱియుండు నీకుఁ
దనరార నర్ఘ్యపాద్యములిచ్చు టెట్లు
మొనసి సత్పరిశుద్ధముగ నుండు నీకు
సలరార నాచమనాదుల యెట్లు
మలినంబు లేక నిర్మలముగ నెప్డు
వెలుఁగుచుండెడు నీకు వేఱతోయమునఁ
జెలువుగ స్నానంబు సేయించు టెట్లు
కొమరొప్ప విశ్వాంతకుఁడవైన నీకు
నమరంగ నొకవస్త్ర మర్పించు టెట్లు
మొనయఁగఁ గులగోత్రములు లేని నీకుఁ
దనర యజ్ఞోపవీతము లిచ్చు టెట్లు
పొలుపొంద నవయవంబులు లేని నీకు
వలనొప్ప భూషణావళిఁ దాల్చు టెట్లు
అనఘ నిర్లిప్తుఁడవై యున్న నీకు
మును గుసుమార్చనంబును జేయు టెట్లు
సలలిత గుణనిరంజకుఁడవౌ నీకు
నెలమిగ ధూపంబు లిచ్చుటయెట్లు
వనజాప్తచంద్రపావకులరూపముల
నొసరెడు దీపంబు నొసఁగుటయెట్లు
పొలుపార నిత్యతృప్తుఁడవైన నీకు

నలరంగ నైవేద్య మర్పించునట్లు
మొనసి సదానందమునఁ జొక్కనీకుఁ
గొనకొని విడెము మక్కువనిచ్చునట్లు
మురువగు నాద్యంతములు లేనినీకుఁ
బరువడి మంత్రపుష్పము నిచ్చునట్లు
సునిశితస్వప్రకాశుఁడ వైననీకు
నొనర నీరాజన మొసఁగుటయెట్లు
అనిశ మనంగుఁడ వౌనీకు భక్తి
మొనసి ప్రదక్షిణమును జేయునట్లు
వారక యద్వైత వస్తువౌనీకుఁ
జేరి ప్రణామంబు చేయుటయెట్లు
సారస్వతుల కగోచరమైననిన్ను
ధీరత్వముగ వినుతించుటయెట్లు
పొలుపొంద నిశ్చిత్తముగ నుండుననియె
నెలవుగ నిన్ను ధ్యానించు క్రమంబు
ఊరక నిష్క్రియ నుండుచందంబె
భూరిభక్తిని నిన్నుఁ బూజించువిధము
ఘననిశ్చలత్వంబు గల్గియుండినదె
యొనర ప్రదక్షిణం బొనరించుసరణి
నలరు సోహంభావ మందునిల్చినదె
చెలఁగి ప్రణామంబు సేయుభావంబు
మొనయు నాత్మజ్ఞానమున నేకనిష్ఠ

నామసంకీర్తన మొనరించురీతి
పరిపూర్ణభావసంపద గల్గినదియు
రహైకమంత్రజపంబు సేయుగతి
అలవారర నెప్పుడు కృత్యాకృత్యములను
తెలియక మరచుట దివ్యాశమంబు
అంటియకాని మహాబ్రహ్మమందు
వింతగభావంబు వేఱేమి లేదు
మఱియున్న దదియున్న మాడ్కిఁ గన్పట్టు
మఱిపోవ నదిపోవు మాయమాయగనె
అతులితబ్రహ్మమం దాకలంకంబు
సతమానె చూడ వసంతకాలాన
నతులితంబుగనుండు సబ్జాప్రకరణి
విపతిప్రకాశింప వింతగనందుఁ
బెదరెడి మఱుమరీచికచూచి జలము
కదలుచున్నది గ్రోలగా వలెనంచు
భ్రాంతిచే మృగములు పరువెత్తుకొంచు
నెంతదూరముపోవ నెదురుగ జలము
కదలిపోవుచునుండు కైవడిగాను
మనికి దృగ్వ్యాపారమహిమ లోఁదోఁచుఁ
గాని లేదనెడి నిక్కముదోఁచపోదు
గానఁ దద్భ్రాంతి దేఁ గడఁ గనలేక
సుడివడితిరిగించు సుడిగుంతరీతిఁ

గడఁగానరాని యఖండాత్మకాంతి
అతిశయంబునఁదోఁచు నఖిలప్రపంచ
మతిసత్యమై యుండునట్లుండుగనుక
జనులీప్రపంచ మసత్యమటంచు
గనుకంటభావించి కడఁగానలేక
సతతంబు నీప్రపంచము నిత్యమంచు
నెంతకాలంబున్న నెదురుగజలము
గనుపించుచుండును గానియాలేమి
గనుపించు దీకర్మకాండంబు చూడఁ
గావున నీకర్మకాండచేఁ బుట్టి
పోవుచుందురు ముక్తి పొందంగలేక
ఘనతరసుజ్ఞానకాండను సత్తుఁ
గనినధన్యులకు మోక్షంబుసిద్ధించు
పరగరజ్జువుఫణిపగిది తోల్తఁదగి
యరసిచూచినవెన్క నదిలేనిమాడ్కిఁ 410
బరమాత్మయందీ ప్రపంచంబుమొదలు
తెఱఁగొప్పుచుండు నీతీరున నెపుడు
పావనసుజ్ఞానపటిమచే దాని
భావించిచూడఁగ భగ్నమైపోవు
ఇట్టిమిథ్యారూప మెసఁగువిశ్వంబు
పట్టుగ నిరతమీ బ్రహ్మంబునందు
నున్నదియనికొంద ఱూనరభాషింతు

రున్నదిసత్తైన నున్నదేజగము
తాను దానను దాని తలఁచినంతటను
నేను నేననువాఁడు నీరసంబయ్యె
నేనెవ్వఁడోయని నేనుభావించి
నేనుగా కటుమున్నె నేనుదానయ్యె
నేను తానైక్యమై నిలిచిమాఁడంగ
నేనుదాననరాని నేనునేనైతి
లలినెంచసలిలము లవణమైయుండి
సలిలంబులోఁబడి సలిలమౌకరణి
నాబ్రహ్మమీజీవుఁ డనిపించి పిదప
నాబ్రహ్మమునుబొంది యనియుఁదానయ్యె
మొనసి పరబ్రహ్మమును నేనుగంటి
ననుమాటలేభ్రాంతి యదియెట్టులనినఁ
దనముఖంబెవఁడైన దర్పణమందుఁ
గనిదర్పణముదీసి కడనుంచినప్డు
మునుదాను దర్పణమును జూచుచున్న
తనప్రతిబింబంబు తనలోనఁగలయు
నలరంగఁ బరమాత్ముఁ డాబుద్ధియందుఁ
జెలువొంద బ్రతిఫలించినతన్వదాను
కనుచున్నతఱిబుద్ధి గరిగివోవగునె
తనప్రతిబింబమై తనమాడ్కినుండు
జీవుండు తనయందుఁ జెందుటకాని

జీవుండు తన్నుఁ జూచిన నెందుఁగలదు
ముఖదర్పణంబులో మొనసిబింబంబు
ముఖము తా ననిజూచి ముదమందుఁగాని
ముఖముకై పడి నద్దమునఁ గానఁబడును
ముఖముసత్యంబైన ముఖము గన్గొనునె?
అలబుద్ధిచూపునా యభవుండటంచు
పలికినజడమది భావింపలేదు

గనులద్దమునుజూచుఁ గానియద్దంబు
కనులఁజూచుటలేదుగద పరికింప
నెలమినద్దములేక యీక్షణయుగము
వెలయఁగఁ దనుదాను వీక్షింపఁగలదె? 430
కనుదోయిఁ దనుదాను గనిసంతసింప
దనరనద్దంబు సాధనముగనుండు
నారీతిపరమాత్ముఁ డాత్మప్రకాశ
మారూఢిఁగాఁ జూడ నమరుచు బుద్ధి
అల సారసాధన మైయుండుఁగాని
యలరుభావాతీత మైనబ్రహ్మమును
గనెడుసాధనమెందుఁ గలదెన్నటికిని
గనుచుండునదె సాక్షిగాసంతసంబు
పరిపూర్ణతరమగు బ్రహ్మైక్యమునకు
సరవిగనొకజిక్కు చనుటేలయొలమి
అలరుపవిద్యాదు లనెడునుపాధు

లలకారనశియించు నాత్మణమందె
యుండెడుచేతనే యుండుపూర్ణముగ
నుండెడుబ్రహ్మమం దూరకేకలయు
సరవిమైనుండును సాదృశ్యమొకటి
వెఱవుగనీకునే విన్నవించెదను
ఘటముభిన్నంబైన ఘటపటాకాశ
మటగగనంబున మఱియుండుఁగలసి
ఆమఠంబడఁగిన నామఠాకాశ
మామఠాకాశము నందుండిగలయు
నారీతిగానట్టు లైనపిండాండ
కారణవిద్య దగ్ధంబయిపోవు
సొరిదిగాకుండిన చోటనయుండి
సరగునజీవుఁ డీశ్వరునిలోఁగలయు
నారీతిగా దివ్యమగుశుభకాండ
కారణమగుమాయ క్రమమదెముందె
కప్పురంబునుగాల్పఁ గిడపటదాను
నుప్పురంబున పోవుచుండినరీతి
అలవిద్యతుదకు మహాబ్రహ్మమంది
వెలిఁగిలయంబొంది వేఱతాలేక
గానగు నావిద్య గల్గినయపుడ
పూనిప్రపంచబుద్ధ్యద మొందులేదు
అంతట యిదిమిథ్య యనరాని యెఱుక

వింతయొక్కటిలేక వెల్గుచునుండు
నటువంటి బ్రహ్మమేనైతి కలంక
మెటులైననజనియింప దిడనిశ్చయంబు
బట్టబైటను మోక్షపదమిట్లుదనరు
నెట్లులఁగనుగొందు శ్రీబ్రహ్మవిద్య
అప్పుడాకపిలాఖ్యుఁడా దేవహూతి
నొప్పగఁగన్గొని యొగినిట్లులనియె
జననిరో బహుజన్మసంస్కారమహిమ
ఘనతరమైయుండె గనుకశీఘ్రముగ
పరమనిర్గుణపర బ్రహ్మైక్యభావ
మరుదుగఁబొందితి వంతియుచాల
నందఱకిదిలభ్యమైనప్రపంచ
మెందుండునటమీఁద నెసలారతల్లి
అనువుగనెప్పుడున్న యదిలేనిదంచు
నెనకలరీతి లేనిది యున్నదంచు
బలముగభావించు ప్రాకృతజనము
వలనవిశ్వంబట్లు వర్తింపుచుండు
నొనరంగ వారులేకుండినమాయ
కునికి యొక్కడలేక యూరకపోవు
దానికియుక్త మాత్మజ్ఞానవిద్య
గానతద్విద్య నిక్కముగుర్త మగుచు
వరపతివ్రతరీతి వర్తింపుచుండు

కరమొప్పుచుంగర్త కాంక్షాదులెల్ల
సామాన్యగణికాళి సరణినటించు
కామయుక్తులకుభోగముల నొసంగు
ఆభోగములరోసి నటువంటిఘనుల
చేభగ్నమగుదాని చిత్రమంతయును
అటమీఁదఁదానాత్మ ననెడునిశ్చయము
దిటవుగఁ గల్గుసందేహంబు తలఁగు
నంతట పరిపూర్ణమై తాను వెల్గు
నింతంతకీకర్త మెఱుఁగంగరాదు
సులభంబుగల్గునీ సుజ్ఞానవిద్య
సులభకాఠిన్యవిస్ఫురణ మెట్లనిన
నేను నేనని యుండి నిండినదెఱుక
నేననిసులభమా నెఱిఁగిహంకృతిని
నేననఁగఠినమా నిశ్చయమందుఁ
గాన నీబంధమోక్షంబులు రెండు
వలనొప్పఁగలవని వచియింపవలసె
నలకంటఁగని నిశ్చయంబుభావించి
ఆబంధమోక్షంబు లభ్రముల్గాని
యాబంధమోక్షంబు లాత్మకెక్కడిది
నిత్యముక్తుఁడాత్మ నిర్గుణుండనెడి
సత్యమూహించిన సంకల్పమేది
ప్రాకటముగనిట్టి భావనిశ్చయము

నీకులభ్యంబయ్యె నేఁటిఁగన్న తల్లి
ఇరువుగమతియు నింకెన్ని చెప్పినను
నిరుపమానందమా నిశ్చలమొకటి
పరగనీనిశ్చయ భావంబుచేత
నరయకపరమాత్మ నంచుభావించు
భానుప్రకాశమంబరమెల్ల నిండి
పూనియుండియును సద్భూరికాంతియొగి
స్ఫుటముగఁగనరాక భూవృక్షశైల
ఘటపటాద్యాకార ఘనయగా వెలుంగు
నరణిఁబరాత్ముఁ డాసనమునుండి
కరణాదులందుం బ్రాకాశించుచుండు
సంతతం బీరహస్యముభావమందుఁ
జింతింపుచుండు సుస్థిరముగ జనని
ఇలభానుఁడస్త్రాద్రి కేగినవేళ
కళలన్ని వెల్గుఁ దక్కకజాలమెల్ల
అమరనాతనియందు నణువొందుమాడ్కి
నమనస్కమున నడఁగావిశ్వమెల్ల
గనుక యీయమనస్క ఘనుతరాభ్యాస
మున నీవు పరిపూర్ణముగ నిండియుండు
మానసమున వేంకమాంబికరచిత
మైననట్టి రాజయోగామృతసార

మం దెన్నఁగాఁ దృతీయ ప్రకరణము
పొందుగఁ దఱికుండపురిధాముఁ డైన
వీరనృసింహుఁడు వెలయఁగైకొనియె
ధారుణి నాచంద్రతారార్కముగను

రాజయోగసారము తృతీయప్రకరణము

సంపూర్ణము.

చెన్నపురి: 'శ్రీరామ' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1930.

ఆంధ్ర గ్రంథములు.

పద్యకావ్యము.

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
అచ్చతెనుఁగురామాయణము, శుద్ధప్రతి . .	1	4
అడవిమల్లెలు, ఎనమండ్ర నారాయణమూర్తిగారిది	0	8
అధ్యాత్మరామాయణము, క్రొత్తకూర్పు	1	8
అనంతునిఛందము, ఛందోదర్పణము ...	0	14
అనిరుద్ధచరిత్రము, కనుపర్తి అబ్బయామాత్యప్రణీతము	0	8
అప్పకవీయము, శ్రీగిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారి విమర్శతో నున్నది ...	2	8
అంబరీషోపాఖ్యానము, సటీక (భాగవతము)	0	4
ఆముక్తమాల్యద, వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాసముతో మేలుకాగితములమీఁద చక్కఁగ నురల ముద్రింపబడినది. ...	3	0
ఆంజనేయదండకము, హనుమద్దండకము ...	0	2
ఆంధ్రభాగవతము, పోతనామాత్యప్రణీతము, ఇది వఱకు ముద్రితమైనప్రతులకన్న అన్నివిధముల బాగుగనున్నది ...	5	8
డిటో అత్యుత్తమప్రతి, రెండుసంపుటములు	7	8
డిటో 3 సంపుటములు ...	9	0
ఆంధ్రభాషాభూషణము ...	0	2
ఆంధ్రభాషార్ణవము, అట్టబైండు ...	0	12
,, కాలికోబైండు ...	1	2

శ్రీమదాంధ్ర భారతము-పద్యకావ్యము:—

అనేకవ్రాత ప్రతుల సహాయమున చిరకాలమునుండి సంపూర్ణ పరిశ్రమముతోఁ బరిష్కరింపఁబడినది. మేలుకాగితములపై స్ఫుటముగ అచ్చొత్తించి మంచి కాలికోబైండు చేయఁబడియున్నది.

		రూ.	అ.
7 సంపుటముల ప్రతి	...	14	0
3 సంపుటముల ప్రతి	...	13	0
ఆది సభాపర్వములుగల సంపుటము	...	2	0
ఆరణ్యపర్వము ,,	..	2	0
విరాటోద్యోగపర్వములు ,,	...	2	0
భీష్మద్రోణపర్వములు ,,	...	2	0
కర్ణశల్యసౌప్తిక స్త్రీపర్వములు ,,	...	2	0
ఆనుశాసనిక, అశ్వమేధ, ఆశ్రమవాస, మౌసల, మహాప్రస్థానిక, స్వర్గారోహణపర్వములుగల సంపుటము	...	2	0
ఆదిపంచకము, ఒకటేసంపుటము	...	5	8
యుద్ధపంచకము, స్త్రీపర్వము	...	3	12
శాంతిసప్తము ,,	...	3	12
ఆదిపర్వముమాత్రము, పెద్దచ్చు, చిన్నసైజు		1	8
ఆంధ్రభారతవిమర్శనము, వల్లూరి సూర్యనారాయణ శాస్త్రిది	...	0	8
ఆనందరంగరాట్ఛందము, కాలికోబైండు	...	1	8
ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము, కావ్యస్మృతితీర్థ జనమంచి శేషాద్రిశర్మకృతము, 3 సంపుటములు	...	12	0
డిటో 7 సంపుటములు	...	14	0
ఆంధ్రనామసంగ్రహము, ఆంధ్రనామశేషము, సాంబనిఘంటువు-టీకానుక్రమణికాసహితము, కాలికో		1	0

 ప్రతి 1-కి రూ

ఆంధ్రచంద్రాలోకము, సటీక ... 0

ఉత్తరరామాయణము, కంకంటి పాపరాజప్రణీతము, చక్కనియచ్చు, గిల్టుబైండు ... 2

ఉత్తరహరివంశము, నాచన సోమనాథకృతము 1

కవిసంశయవిచ్ఛేదము, అడిదము సూరకవిది . 0

కవికర్ణరసాయనము (మాంధాతృచరిత్ర) కాలికో 1

కళాపూర్ణోదయము, దళసరికాగితములు 2

కాశీఖండము, చక్కనిక్రొత్తయచ్చు ..

కుచేలోపాఖ్యానము, సటీక, (భాగవతము) 0

డిటో గట్టుప్రభుకృతము . 0

కృష్ణరాయవిజయము, కుమార ధూర్జటికృతము 0

గజేంద్రమోక్షము, సటీక, చక్కనియచ్చు ... 0

గద్యపద్యసంగ్రహము ... 0

గరుడాచలము, యక్షగానము, పెద్దయచ్చు .

గోపీనాథరామాయణము, 2 సంపుటములు, శ్రీమద్రామాయణమునకు సరియైనపద్యము, కవనము మిక్కిలి సొంపు; టీక అతివిపులము ..

చాటుపద్యమణిమంజరి, క్రొత్తయచ్చు, ప్రథమభాగము 1

డిటో రెండవభాగము, సాధారణప్రతి .. 1

డిటో మేలుప్రతి, గ్లేజు కాగితములది ... 1

తెనుఁగుసమస్యలు ... 0

దశకుమారచరిత్రము, పద్యకావ్యము, కేతనకవికృతము 1

దశావతారచరిత్ర, నూతనముద్రితము ... 2

దసరాపద్యములు ... 0

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్ప్లనేడ్, చెన్నపురి ఈ.